

**TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE WATERKWANTITEIT EN WATERKWALITEIT VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN
DELFLAND
d.d. 14 mei 2024**

01. Opening, vaststelling agenda

De voorzitter: Welkom leden van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit. Ik stel voor dat we de vergadering starten en zoals gebruikelijk beginnen we het rondje met de voorstel voor thuis en voor hier. Ik begin met mevrouw Onderlinden.

Mevrouw Onderdelinden: Mevrouw Onderdelinden van de Partij voor de Dieren.

De heer Smits: Smits voor Partij voor de Dieren.

De heer Van der Burg: Van der Burg, Natuurterreinen.

Mevrouw Wijbenga: Anneke Wijbenga, Water Natuurlijk.

De heer Opdam: Ide Opdam, Water Natuurlijk.

Mevrouw Örgü: Fadime Örgü, VVD-fractie.

De heer Grashuis: Arjan Grashuis, ChristenUnie-SGP.

De heer Zwinkels: Frits Zwinkels, CDA.

De heer Jansen: Goedenavond voorzitter, Maarten Jansen van het CDA.

De heer Van den Berg: Goedenavond voorzitter. Jan van den Berg, fractie Ongebouwd.

De heer Sunder: Rolf Sunder, fractie Ongebouwd.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Goedenavond. Nieske Dijkshoorn, BoerBurgerBeweging.

De heer Tas: Ruud Tas, BoerBurgerBeweging.

De heer Teerink: Sef Teerink, Partij van de Arbeid.

De heer Meijdam: Goedenavond. Johan Meijdam, Partij van de Arbeid.

De heer Middendorp: Goedenavond. Hans Middendorp, AWP voor water, klimaat en natuur.

Mevrouw Koop: Manita Koop, dagelijks bestuur.

De heer Van Boxmeer: Stijn van Boxmeer, hoogheemraad.

De heer Van Rooijen: Bas van Rooijen, secretaris.

De voorzitter: Fijn zo, welkom allemaal. Nog een nabrander, begrijp ik. Roept u even wie u bent en van welke partij?

Mevrouw Westphal: Ik ben Bauke Westphal van het BVNL.

De voorzitter: Welkom. Kunt u zich allemaal vinden in de conceptagenda? Mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Ja, ik lees hier: bij het vaststellen van de agenda zal de AWP de commissie verzoeken om het rapport beperken en voorkomen bodemlekage glastuinbouw te betrekken bij de bespreking van agendapunt 04.B.01 voortgangsrapportage waterkwaliteit 2023.

De voorzitter: En ik begrijp dat u dat bij deze doet?

De heer Middendorp: Dat doe ik bij deze.

De voorzitter: En wat houdt betrekken precies in?

De heer Middendorp: Volgens mij heeft u dat voorgesteld, die tekst.

De voorzitter: Voor mij betekent dat gewoon dan dat u dat rapport kunt gebruiken in uw bijdrage, maar dat het geen onderdeel van alle stukken wordt. Klopt dat?

De heer Middendorp: Ik zou dat iets meer willen betrekken, dus ik vind dat het onderdeel van de stukken zou moeten zijn. Maar dat zal ik aan de commissie vragen en ik kijk even rond.

De voorzitter: Ja, dan leggen we dat voor, want de commissie gaat over zijn eigen agenda. Mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Voorzitter, het zit gewoon bij de stukken, dus het lijkt mij vanzelfsprekend dat we dat erbij betrekken.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Toch wel een kleine opmerking ervoor. Hij is heel laat bij ons bij de stukken binnengekomen, dus we hebben globaal...Dus wij zullen er niet diep op ingaan. Dus misschien kan hij ook bij de ingekomen stukken nog een keer terecht komen, zodat hij eventueel voor de volgende keer op de agenda kan.

De voorzitter: Dat vind ik wel een goede suggestie, dat we hem de volgende keer bij de ingekomen stukken zetten. Maar in ieder geval, voor zover mogelijk, kunnen we hem gebruiken in de vergadering. Zullen we het dan zo het compromis laten luiden? Ja? De heer Van der Burg had ook nog iets.

De heer Van der Burg: Ik heb een vergelijkbaar verzoek. Ook Natuurterreinen heeft een stuk aangeleverd via de griffie om onderdeel te laten zijn van de agenda, de waterkwaliteitsrapportage. Dat betreft kwantitatieve reststromen uit de glastuinbouw. En graag ook onderdeel van de stukken, zeg maar. Ik verwijs daarnaar in ieder geval bij mijn inbreng. Dus dat is op inhoud. Ik zou ook de volgende opmerking nog willen plaatsen, ook in relatie tot de ABP denk ik, dat dit type stukken ook voor ons wel van belang zijn. Dus een heleboel van dit type stukken komt tot stand bij andere organisaties, zoals Platform Duurzame Glastuinbouw, Emissieloze Kas enzovoort. Het is denk ik goed dat bij onze besluitvorming dit type informatie ook gedeeld wordt en dat we dat kunnen betrekken bij onze besluitvorming. Dank u wel.

De voorzitter: Dan ga ik weer even naar de commissie kijken of u ermee in kunt stemmen dat dit stuk bij de vergaderstukken gaat horen. Of althans als informatie, zoals de heer zegt net. Mijnheer Jansen, CDA.

De heer Jansen: Voorzitter, ik ben toch een beetje in verwarring hoor, want er ligt hier een voorstel voor met drie bijlagen. En ik vind het prima om deze stukken daarbij te betrekken. Mensen mogen het gewoon gebruiken. Maar ik zou hem niet als onderdeel van de stukken, dus niet als bijlage 4 en 5 willen zien. Want daarvoor is het toch te laat. Dus formeel is het gewoon het voorstel met drie bijlagen. Daar kunnen alle andere stukken bij gebruikt worden bij de inbreng. Maar ik zou hem niet formeel als onderdeel van dit voorstel willen laten gelden.

De voorzitter: Ik kijk weer even naar de commissie. Er wordt gekeken, zo iets van: als het maar meegenomen kan worden. Ja? Dan volgen we het voorstel van de heer Jansen. En volgende keer doen we het op de ingekomen stukkenlijst. Het voorstel van mevrouw Dijkshoorn. Akkoord?

02. Toezeggingenlijst commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit (bijlage: audiotranscript)

De voorzitter: Gaan we naar de toezeggingenlijst. Zijn daar nog punten vanuit de commissie? Ik kijk u allen even aan. Dat helpt niet dat ik u...Dan zijn ze vastgesteld, de toezeggingen. En het audiotranscript.

03. Mededelingen

De voorzitter: De mededelingen. Zijn er mededelingen vanuit de commissie? Nee? Zijn er mededelingen vanuit het college? Het wordt een zwijgende vergadering vanavond.

04.B Besprekstukken

04.B.00 Insprekers

De voorzitter: Dan gaan we spoorlags naar de besprekstukken. En ik heb tot mijn grote genoegen drie insprekers gemeld gekregen. Dus we beginnen bij de insprekers. Wie van de insprekers wil als eerste? Zou u even uw naam en de firma of de club die u vertegenwoordigt willen melden?

Inspreker: Uiteraard. Ik ben Nienke Schuil en ik werk bij de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland. Namens die organisatie spreek ik vanavond in.

De voorzitter: U heeft vijf minuten en als u de deadline nadert begin ik een beetje onrustig te doen.

Inspreker: Oké, dan hou ik u in de gaten. Komt goed.

De voorzitter: Ga uw gang.

Inspreker: Dank u wel. Zoals ik al aangaf, ik werk bij de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland en wij zetten ons in voor een duurzame, mooie en ook vooral gezonde provincie. Wij uiten met deze uitspraak niet voor de eerste keer onze bezorgdheid over de voortdurende achteruitgang van de waterkwaliteit in het beheergebied van Delfland. Ook op 2 juni 2022 hebben we tijdens de VV-vergadering ingesproken. Uit de recent gepubliceerde waterkwaliteitsrapportage van 2023, die vanavond ook op de agenda staat, blijkt duidelijk dat de situatie niet is verbeterd en dat de kritieken verontreinigde stoffen nog steeds ruimschoots aanwezig zijn. Zelfs stoffen die wettelijk niet meer zijn toegestaan. Dit is geen eenmalige constatering, want afgelopen

vijftien jaar volgen wij de waterkwaliteitsmonitoring in Delfland. In deze periode is door ons nauwelijks verbetering van de waterkwaliteit geconstateerd. Daarnaast stellen we ook vast dat de resultaten tot nu toe niet kunnen voldoen aan het wettelijke kader en het vereiste van de kaderrichtlijn water. Dit ondanks al uw inspanningen en verbeterde aanpak van afgelopen jaren. Wij blijven dan ook bezorgd over resultaten van diverse onderzoeken die onlangs zijn gepubliceerd. Het onderzoek wat wij bijvoorbeeld samen hebben gedaan met PAN Europa, dat het echt letterlijk pesticiden regent, aangezien een bemonsterd punt in het Westland. Maar ook afgelopen weekend heeft Natuur en Milieu, een andere organisatie dan de federatie, waar wij overigens veel mee samenwerken, die hebben het rapport bestrijdingsmiddelen in de Nederlandse natuur en water gepubliceerd. Met als conclusie dat er veel en hoge normoverschrijding van de bestrijdingsmiddelen in grondwater en oppervlaktewater binnen natuurgebieden en drinkwatergebieden zijn geconstateerd. Het Nederlandse oppervlaktewater behoort daardoor tot het meest vervuilde water van Europa. De persistent hoge niveaus die jaarlijks worden geconstateerd van zware metalen, ammonium, PAK's, PFAS en bestrijdingsmiddelen in het water zijn voor ons onaanvaardbaar en zetten de biodiversiteit en volksgezondheid steeds verder onder druk. Het is dan ook tijd voor drastische en doelgerichte acties die voldoende impact organiseert om tot versnelde verbetering te komen. De nieuwe ingezette aanpak is een mooi begin, maar er is meer nodig en wij spreken u dan ook aan op uw verantwoordelijkheid om hier per direct meer werk van te maken. Mochten wij in de huidige collegeperiode niet voldoende verbetering zien in de aanpak en resultaten, dan komt er een moment dat de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland u van rechtswege op uw verantwoordelijkheid gaat aanspreken. We zien ook als een grote maatschappelijke uitdaging om tot een systeemdoorbraak te komen. Als Natuur- en Milieufederatie staan we klaar om u hierbij te helpen en de krachten te bundelen voor een toekomst waarin schoon oppervlaktewater niet langer een streven is, maar een realiteit. Ik wil u bedanken voor uw aandacht en we hopen op een prettige en constructieve samenwerking in de toekomst.

De voorzitter: Dank u wel. Prachtig binnen de tijd. Zijn er nog verhelderingsvragen aan mevrouw Schuil? Mijnheer Teerink, PvdA.

De heer Teerink: Dank voor uw bijdrage. Ik was benieuwd wat u bedoelde met systeemdoorbraak?

Inspreker: Waar we eigenlijk...Wat we moeten constateren denk ik, bij een vorige inspraak in 2022 hebben we ook al het een en ander geconstateerd en aangegeven dat Delfland ook gewoon meer zou moeten samenwerken met gemeenten, met provincies en dergelijke. Gezien de ontwikkelingen afgelopen jaren zien we dat daar niet veel in veranderd is en merken we dat er gewoon ook systemisch een doorbraak nodig is om op een andere manier te gaan handelen. Vanuit het waterschap, maar ook vanuit gemeenten en ook vanuit provincie. Want als we op deze manier blijven werken met elkaar in een vorm van samenwerking, dan gaan we niet het verschil maken. Dus dat bedoel ik met die systeemdoorbraak die nodig is om met andere resultaten te kunnen komen.

De voorzitter: Anderen van de commissie nog? Mijnheer Sunder, Ongebouwd.

De heer Sunder: Dank u wel, voorzitter. Heeft de inspreker misschien een concreet voorstel waaruit zij ons kunnen verlichten, om zo maar te zeggen?

Inspreker: Dat zou een hele mooie zijn als ik meteen alles op een presenteerblaadje kan geven. Volgens mij is dat gewoon iets waar we met elkaar over in gesprek moeten om te kijken welke mogelijkheden en taken en verantwoordelijkheden zijn er waarmee wij jullie ook verder kunnen helpen. En niet alleen jullie. We hebben ook al aangegeven vorige keer, we moeten gemeenten daarop aan gaan spreken. Hebben we ook in onze brief

aangegeven, ook de provincie. Dus volgens mij is het een samenspraak van om op die manier verder met elkaar te komen, om dingen te kunnen doorbreken. Maar ik heb het nu niet op een presenteerblaadje hoe we dat zo zouden kunnen doen.

De heer Sunder: Duidelijk.

De voorzitter: Ik kijk nog even rond. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel. Dank u wel, voorzitter. In jullie brief zeggen jullie duidelijk de glastuinbouw stevig aan te spreken op haar eigen verantwoordelijkheid. Nu is mijn vraag: kijken jullie ook naar je eigen verantwoordelijkheid? Om dit te nemen, bijvoorbeeld de overlast van ganzen, wat de stikstof veroorzaakt in de waterkwaliteit en daardoor de Vlietlanden bijvoorbeeld heel veel ganzen. Er zijn een aantal manieren om tot minder ganzen te komen, maar daar laat Natuurmonumenten nog wel eens een steekje vallen. En ook daar kunnen wij dus een verbetering in maken. Daarnaast het maaisel. Hoe gaan jullie dat oppakken? Dat veroorzaakt ook nutriëntenverontreiniging. Daar zijn we al vanaf 2019 mee bezig om dat aan te pakken. Alleen dat stroomt nog steeds, het maaisel, de verrotting, in het watersysteem. En als wij naar een ander kijken dan wijzen er altijd nog een paar vingers naar onszelf. Dus laten we ook onszelf die handschoen graag een keer ook opnemen vanuit de andere kant.

De voorzitter: Ik sta deze toe, maar ik vind het eigenlijk geen verhelderingsvraag.

Inspreker: Ik neem aan dat straks Willemijn die vraag ook kan beantwoorden vanuit Natuurmonumenten zelf. Die is echt meer gericht aan natuurmonumenten.

De voorzitter: Mijnheer Middendorp, AWP

De heer Middendorp: Ik heb een verduidelijkende vraag. Als ik het mag samenvatten in mijn eigen woorden, heeft mevrouw Schuil gezegd dat ze de vinger aan de pols wil houden, dat ze wil dat Delfland meer doet. En zij heeft ook gezegd: wij zullen zo nodig ook juridische actie ondernemen. Nu heb ik heel snel de brief er nog een keer op gecheckt, maar dat staat niet in uw brief. Dus dit is iets nieuws wat u nu zegt vanavond?

Inspreker: Zoals u kunt zien is de brief een gezamenlijke brief van een aantal organisaties. Gezamenlijk hebben we die ingediend. Dus hebben we namens die organisaties de punten in die brief aangekaart. En de inspraak van vanavond is nu vanuit de Natuur- en Milieufederatie. Dus dat is inderdaad nieuw en staat los van de inhoud van de brief. Ja, correct.

De voorzitter: Dank u. Dan Mevrouw Onderdelinden, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u wel, mevrouw Schuil, voor uw inspraak. Ik ben toch benieuwd, het werd me niet helemaal duidelijk. We moeten natuurlijk meer samenwerken, maar wat is wat u betreft het belangrijkste, waarvan u zegt: als we kijken binnen Delfland, want wij zijn binnen Delfland, wat is nou het belangrijkste wat Delfland, wat u betreft, of wat ons nu in de weg staat om die betere waterkwaliteit te brengen. Wat is daar uw mening over?

Inspreker: De bron staat het meeste in de weg. En volgens mij weten we met heel veel mensen wel een aantal bronnen aan te wijzen hier binnen Delfland. Omdat we ook gewoon zien dat de waterkwaliteitsrapportage van

2023 is niet veel verbeterd ten opzichte van '22. Dus is dat ook nog niet veel veranderd in de bronanpak. Volgens mij is dat de grootste uitdaging en hetgeen waar het meeste resultaat behaald kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Örgü, VVD.

Mevrouw Örgü: Dank u wel voorzitter. Welke acties zou u eigenlijk met ons willen afspreken om de KRW-doelen te halen, gezamenlijk?

Inspreker: Wat ik net ook al aan de heer Sunder aangaf, is dat ik niet alles op een presenteerplaatje heb, maar volgens mij is het sowieso een eerste stap om gewoon met elkaar ook in gesprek te gaan om te kijken welke activiteiten en welke acties lopen er nu al vanuit Delfland? Welke activiteiten en verantwoordelijkheden zijn er ook vanuit Delfland? En ook vanuit de natuurorganisaties natuurlijk. Wij als Natuur- en Milieufederatie, maar ook gemeenten en provincies. Volgens mij er gebeurt al heel veel en dat weten wij. Alleen hoe kunnen we die omslag maken dat we uiteindelijk ook gewoon komen tot het halen van KRW-doelen? Als we de Eureka hadden gehad, dan was het allang opgelost geweest, dus die kan ik ook niet geven. Maar volgens mij is het wel zaak om gewoon met diverse belanghebbende partijen, want iedereen wil een gezonde leefomgeving, gaan kijken van hoe we hier constructief een concrete activiteit aan kunnen hangen. Met daarbij nog steeds, iedere organisatie heeft daarbij ook zijn en haar eigen verantwoordelijkheid en taak hierin.

De voorzitter: Dank u zeer. Ik begrijp dat de suggestie is om te starten met een soort rondetafelconferentie. Oké, dan gaan we naar de volgende inspreker. Mevrouw Nagel, kan dat? Gaat uw gang.

Inspreker: Is dan wel fijn. Beter zo? Ja. Ik ben Willemijn Nagel, werk bij Natuurmonumenten in de gebieden Midden-Delfland en in de Noordrand van Rotterdam. Wij zijn een vereniging en wij zetten ons in voor het beschermen van de natuurwaarden en het landschap van Nederland. Hiermee dragen wij bij aan de leefbaarheid van Nederland en willen wij de bestaande natuur in goede kwaliteit overdragen aan de volgende generaties. In het prachtige Delfland werken we samen met andere organisaties, met boeren, vrijwilligers en ook het hoogheemraadschap samen om kwetsbare en zeldzame soorten te beschermen. Hier gaat het vooral om de weidevogelgebieden waar grutto's een toekomst hebben en ook om moerasgebieden zoals de Akerdijkse Plassen en de Vlietlanden. Echter, zowel de weidevogelgebieden als de moerassen zijn deels afhankelijk van water uit de omgeving. En in dit water zitten de norm overstijgende bestrijdingsmiddelen, waar Nienke het ook al over had, en dat heeft een negatieve impact op de natuur. En dan kunnen wij natuurlijk de inrichting en het beheer nog zo goed op orde hebben, die natuur ontwikkelt zich niet conform onze inspanningen. Bijvoorbeeld, denk even aan het onderwaterleven, de macrofauna en de waterplanten. Maar ook een rode lijstsoort als de snor krijgt mogelijk zijn kuikens niet groot genoeg vanwege het ontbreken van voldoende insecten. Je kan dan stellen dat hier een ecologische val in stand wordt gehouden. De moerassen zijn aantrekkelijk genoeg om een nest in te bouwen. Echter zullen er weinig kuikens groot worden vanwege het gebrek aan voedsel. En in andere gebieden is dit inmiddels via onderzoek aangetoond. In het coalitieakkoord dat vorig jaar is gesloten bij Delfland, wordt aangegeven dat de verspreiding van chemische stoffen beperkt zou moeten worden. Hiervoor zou u onderzoek willen doen naar de eventuele aanpassingen van de waterstroomrichtingen in uw beheergebied. Op dit moment stroomt schoon water vanuit het Brielse Meer via het glastuinbouwgebied naar onze natuurgebieden. Hiermee stuurt u verontreinigd water naar de natuurgebieden. U zult begrijpen dat wij met spanning uitkijken naar de uitkomsten van dit onderzoek. Kunt u deze al met ons delen? Verder hebben wij kunnen lezen in de waterkwaliteitsrapportage van 2023 dat de huidige maatregelen tot nu toe ontoereikend zijn, ondanks alle extra inzet op handhaving. Begrijp mij niet verkeerd hoor, we steunen Delfland natuurlijk in het feit dat ze die extra inzet pleegt. Echter, het is ook duidelijk dat dit niet voldoende is. Er is een dringende en grondige herziening van die strategie nodig en een

versterking van de huidige inspanningen vereist. Het viel ons ook op dat in de rapportage van 2023 conclusies worden getrokken aan de hand van het prioritaire stof in het water. Op sommige punten, meetpunten, lijkt het dan goed te gaan. Maar als je dan verder leest, zie je dat er nog steeds een heel aantal soorten, negen, chemische bestrijdingsmiddelen in het boezemwater gemeten worden, die regelmatig boven de norm komen. Dan is het wel lastig om die conclusie op die manier te trekken dat het goed gaat. Als hoogheemraadschap zijn jullie erg goed in het oplossen van crisissen. Er hoeft zich maar een calamiteit voor te doen en u zorgt dat er een team paraat staat om het op te lossen. Voor de natuur is er ook een crisis gaande. De soorten in en om het water verdwijnen. Voor u als hoogheemraadschap is er een crisis aanstaande, want in 2027 moet de kwaliteit van het water voldoen aan de KRW. Dat hoeven we u niet te vertellen. Het is dus eigenlijk nu zaak om op te schalen en uw ervaring wat betreft crisismanagement in te zetten voor de waterkwaliteit. Wij vragen u om te doen wat u ook zou doen bij bijvoorbeeld een overstroming, namelijk opschalen en intensiveren. En daar is voldoende tijd en geld voor nodig. En dat kunt u daar dan voor uittrekken, zodat het daadwerkelijk halen van de doelen weer op de mogelijkheden komt waar het ook hoort en dat het in 2027 ook geregeld is en waar u ook de verantwoordelijkheid voor draagt. Wij verzoeken dus Delfland dringend om deze huidige problemen met de waterkwaliteit op te lossen. Niet alleen omdat die deadline nadert van 2027, maar vooral ook omdat schoon water de basis is in het gebied waar we met elkaar leven, waar we ons drinkwater vandaan halen en waar de natuur kan herstellen en floreren. Ik wil u bedanken voor uw aandacht en wij kijken uit naar de voortzetting van een constructieve samenwerking. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk weer even naar de commissie. Heeft u nog verhelderingsvragen aan mevrouw Nagel? Dan bent u zeer duidelijk geweest. Dank u wel.

Inspreker: Volgens mij stonden er van...

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ja, ik wil ze nog wel een keer stellen. Voorzitter.

De voorzitter: Ik begrijp dat de heer Middendorp als eerste wil. En dan kunt u nog even. Mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank u wel. Ik heb net aan mevrouw Schuil gevraagd of ze de juridische actie, hoe dat precies zat. En ik heb u dat niet horen zeggen. Klopt dat? Ik heb u niet horen zeggen dat u dreigt met juridische actie. Heb ik dat goed gehoord?

Inspreker: Ja, dank u wel voor de vraag. Dat heeft u goed gehoord. Wij willen ook proberen om zover mogelijk als het kan dit met samenwerking verder te brengen. We zijn niet van zins om de juridische weg op te zoeken. Wij gaan er tot nu toe vanuit dat wij dit met man en macht, met alle organisaties die ertoe doen, en dan denk ik ook echt aan degenen die aan de bron hier invloed op hebben, aan de bak moeten. En daarbij, wat Nienke ook al zei, daar iedereen heeft daar zijn eigen verantwoordelijkheid in.

De heer Middendorp: Uw eigen verantwoordelijkheid, want daar ga ik dan graag even op in, is dat uw organisatie verantwoordelijk is verantwoordelijk is voor de positie van de hoogheemraad die verantwoordelijk is voor dit dossier. Kunt u daar iets over zeggen, hoe dat dan zit als u zegt: ik ga met man en macht gaan wij met man en macht daar onze actie op inzetten? Want het zou misschien wel onoorbaar kunnen zijn.

De voorzitter: Is dit een verhelderingsvraag?

De heer Middendorp: Ik heb een verhelderingsvraag.

De voorzitter: Wat is precies de verheldering?

De heer Middendorp: De verheldering is dat de vertegenwoordiger van Natuurmonumenten met zoveel woorden zegt dat ze wil samenwerken en beslist niet de druk wil opvoeren, maar dat ze dat op een andere manier wil doen en dat het toevallig of niet toevallig zo is dat de huidige hoogheemraad voor dit onderwerp, voor dit dossier niet verkozen is, maar benoemd is door een groepering waarvan Natuurmonumenten de grootste is.

De voorzitter: Ik begrijp dat het een verheldering is.

Inspreker: Volgens mij willen we met zijn allen hetzelfde. Zowel de hoogheemraad op het dossier waterkwaliteit, als wij als Natuurmonumenten. En dan is het fijn dat je daarop kan samenwerken. En dat proberen we.

De heer Middendorp: Maar waarom komt u dan inspreken als u niet wilt dreigen en als u eigenlijk niks voor anders wilt dan samenwerken?

De voorzitter: Wilt u wel via de...

De heer Middendorp: Voorzitter, mag ik? U spreekt hier in namens een grote organisatie, maar u heeft een dubbele pet en daar gaat mijn pijn over. U heeft een dubbele pet, u zegt van: ja, we moeten samenwerken. Maar zoals ik de hoogheemraad ken wil hij zelf ook samenwerken en zet hij...Als er iemand is die zich binnen Delfland inzet voor de waterkwaliteit, dan is het de huidige hoogheemraad. En u komt hier om namens uw organisatie in te spreken en zegt van: ja, maar we gaan niks doen hoor, wees maar niet bang voor ons. Kunt u dat uitleggen?

De voorzitter: Mijnheer Jansen, van het CDA.

De heer Jansen: Ja, nu staat hij aan. Ik wil even ingrijpen, want ik hoorde de heer Middendorp zeggen: u mag wel inspreken, maar als u niet komt dreigen, wat doet u dan hier? Ik vind het echt onbetamelijk dat je hier alleen mag inspreken, volgens de heer Middendorp, als je komt dreigen. Bovendien heb ik duidelijk in het verhaal...

De heer Middendorp: Interruptie.

De voorzitter: Nee, nee, nee, want dit is geen debat. We hebben een inspreker aan de orde. Dus ik ga even naar de inspreker kijken of u nog aanleiding ziet om deze ingewikkelde kwestie te beantwoorden. En zo niet, dan ga ik verder de commissie langs.

Inspreker: Interessant dit. Volgens mij willen we hetzelfde en wil ik een hart onder de riem steken van de hoogheemraad. En hoop ik dat we er met zijn allen op tijd voor kunnen zorgen dat waterkwaliteit op orde is en schoon. En daar zetten we ons allen voor in.

De voorzitter: Een lovenswaardig doel. Ik ga naar mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel voorzitter. Dank voor het inspreken en voor het verhaal. En wij ook zien de waterkwaliteit. We zeggen KRW is best lastig om te halen, maar laten we dan gaan voor schoon water, vinden wij belangrijk. En daarom even gewoon vragen om samen op te trekken. Zien wij dus vooral ook nog

ganzenprobleem, het maaiselprobleem, zeg maar, waar we al vanaf 2019 mee bezig zijn om dat ook te verbeteren. Dus daar zou ik graag wel wat meer van willen weten.

Inspreker: Hartelijk dank voor de vragen. Wij zijn daar al vaker mee bezig geweest, hebben we het ook al vaker over gehad. We hebben ook hier antwoorden op, zowel wat betreft de ganzen die zich vooral voeden met de weilanden waar het raaigras staat en ook wel degelijk in onze gebieden zijn. Wij kunnen dat ook laten zien en wij hebben ook de plicht om de ganzenpopulatie binnen de perken te houden, daar houden wij ons ook mee bezig. Verder zou ik het heel fijn vinden om de gebieden van ons te laten zien, ook hoe wij omgaan met dat maaisel bij de Vlietlanden en daarvoor bent u uitgenodigd op 23 mei om te komen varen in de Vlietlanden. Ik had net even overlegd en wij vinden het ook heel fijn als wij hier nog anderen gegadigden die dat graag zouden willen meevaren, kunnen uitnodigen om op 23 mei met ons mee te gaan. En de partij BBB, Ongebouwd en Natuur waren hier al van op de hoogte. Maar wie zich verder wil aansluiten is van harte welkom om te kijken hoe wij ons beheer doen.

De voorzitter: Oké dank. Dan gaan we naar de heer van den Berg.

De heer Van den Berg: Dank u wel voorzitter. Ik wil graag een opmerking maken. In 2022 hebben we ongeveer dezelfde opmerking gehoord.

De voorzitter: Het is de bedoeling dat u verhelderingsvragen aan de sprekers stelt.

De heer Van den Berg: Ik wil een opmerking maken over dat de boeren de schuld zijn van de grote ganzenpopulatie.

De voorzitter: Dat heeft de spreker helemaal niet gezegd.

De heer Van den Berg: Ja, wel zeker. Dat het gras wat de boeren hebben dat, dat natuurlijk bijdraagt dat de ganzenpopulatie zo groot is. Dat is duidelijk gezegd.

De voorzitter: Heeft u wat anders gehoord als ik. Maar de opmerking is gemaakt. Anderen nog in de commissie? Mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Dank voor uw inspraak. Er ligt bij onze beide stukken een gezamenlijk opgestelde brief, waarbij we net van de andere spreker gehoord hebben dat daar toch ook wel gedacht wordt aan juridische acties. En bij u kreeg ik de indruk dat het niet het geval is. In hoeverre heeft dat te maken met de relatie, en dan kijk ik even naar de heer Middendorp die hij heeft verondersteld, die er is tussen uw organisatie en de hoogheemraad? Want er ligt één brief.

Inspreker: Ja, en die brief is verder correct. Maar dat wil niet zeggen in welke mate je actie gaat ondernemen. En wij hopen te voorkomen dat zoiets nodig is. En wij zetten voor nu in op die samenwerking.

De voorzitter: Mijnheer Smits, Partij voor de Dieren.

De heer Smits: Ja, ik wilde graag nog even een opmerking maken over het ganzen onderwerp. Onderweg hier naartoe fietste ik langs 't Woudt. Daar hangt bij een hek van een groot grasveld een spandoek waarop staat van...

De voorzitter: Wat is de verheldering hier?

De heer Smits: Ja, ik kom erbij. Er staat bij van hou in de broedtijd je kat binnen. Vervolgens is afgelopen twee weken is het gras daar allemaal gemaaid door de boer die daar is. Dus hij zegt aan de ene kant van hou je kat binnen om de weidevogels te beschermen en vervolgens is afgelopen twee weken het gras daar gemaaid. Dit komt een beetje overeen met hetzelfde met de ganzen. Je kan wel de ganzen de schuld geven, maar dan neem je niet verantwoordelijkheid waar die hoort te liggen. Dat wilde ik even opmerken.

De voorzitter: Wilt u daar een reactie op geven, want het verhelderingspunt ontgaat mij, maar... Dan denk ik dat we er zijn. Dank u zeer. Dan ga ik naar de volgende spreker. De heer of mevrouw Kok. De heer, kijk eens aan. De heer Kok van de Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker. Gaat uw gang, u heeft vijf minuten.

Inspreker: Ik sta een beetje strak, maar dat ben ik niet zo gewend. Geachte commissieleden, namens de vereniging die net genoemd is, vraag ik uw aandacht voor onze zorgen over de waterkwaliteit in de Zuidpolder van Delfgauw. Onze zorgen hebben betrekking tot het realiseren van het weidevogelkerngebied al daar en het natuurcompensatiegebied De Groene Keijzer, die beide in het weidegebied van de Zuidpolder ten zuiden van de N470 liggen. Provincie, gemeente en Delfland werken samen om het weidevogelkerngebied te realiseren, met een aanzienlijke geldinvestering. De beheerder wordt Staatsbosbeheer. Wij maken ons als NMP al vijftien jaar zorgen over aantasting van de kwaliteit van deze Zuidpolder door pesticiden vanuit de glastuinbouw, het oostelijke tuinbouwgebied van Pijnacker rond de Hoogseweg. Dit als gevolg van de aanleg van een zogenaamde bypass. Die watergang loopt van Pijnacker onder de N470 door dwars door deze Zuidpolder naar het Schiegemaal, Rotterdamseweg 187. Die bypass staat in open verbinding met alle sloten van de polder. Er is ook een verbinding vanaf het glastuingebouwgebied ten noorden van de N470 in diezelfde Zuidpolder naar het weidegebied met daarin dat kerngebied, weidevogelkerngebied en die Groene Keijzer. Dat laatste glastuinbouwgebied heeft het meest met bestrijdingsmiddelen vervuilde water van heel Delfland. Voorbeeld: imidacloprid, acetamiprid, overschrijdt telkens de norm bij het waterkwaliteitsmeetpunt stuw Meloestraat. Dit van Delfland in het glastuinbouwgebied Zuid-Polder in 2022 tot boven vijf keer de norm. Verdere details staan in de toegestuurde tekst. Uit metingen van het hoogheemraadschap uitgevoerd op verzoek van NMP is ook gebleken dat verschillende bestrijdingsmiddelen, waaronder imidacloprid, na aansluiting van het oostelijk tuinbouwgebied van Pijnacker op de bypass werden aangetroffen in het water dat via de Duikersloot naar de bypass stroomt. Terwijl die stoffen daarvoor niet of in veel kleinere concentraties aanwezig waren. Je moet daarbij bedenken dat zelfs in concentraties die ver onder de norm zitten deze stof al desastreus is voor insecten in en om het water. En dat wordt verwezen naar een onderzoek in mijn tekst die ik heb toegestuurd. Ook andere bestrijdingsmiddelen zijn aanwezig in het oppervlaktewater van de kasgebieden. Ook die dragen bij aan slechte kansen voor macrofauna in het water. Het grote punt is dat daarmee de jongen van weidevogels als de grutto dreigen te verhongeren. Want die zijn op die insecten aangewezen. De grutto is een door Delfland aangewezen kernsoort van een goede ecologie en biodiversiteit en van een geslaagd weidevogelkerngebied. Zorgen hebben we ook waar we lezen dat de KRW-normen voor de Zuidpolder voor 2027 naar beneden zijn bijgesteld door Delfland ten opzichte van die van 2022. Dit roept vragen op in hoeverre er ambitie is bij Delfland in het kader van de EU-kaderrichtlijn om voor 2027 echt schoon oppervlaktewater te realiseren. Ook in dit geval van de Zuidpolder. Dan noem ik daar nog een aantal punten in de toegezonden tekst die ik nu oversla wegens gebrek aan tijd. Bestrijdingsmiddelen horen niet in een weidevogelkerngebied thuis. NMP wil dat Delfland er zorg voor draagt dat ze daar niet kunnen komen. Dat vereist meer dan het nu voorgenomen flexibel van de bypass loskoppelen van de sloten in dit gebied. Het is het beste dit bij de bron, de kassen, aan te pakken zodat deze middelen niet in het milieu terecht komen. Blijkens de rapporten over lekkages in de zogeheten emissieloze kassen onder de bijlagen voor deze commissievergadering, daar hadden we het net allemaal over geloof ik, lukt het nog niet zo geweldig.

Strengere handhaving is hier op zijn plaats. Een andere optie is om het water van de beide kasgebieden voorlopig via een andere weg af te voeren zodat dit water niet in het weidegebied van de Zuidpolder komt.

De voorzitter: Kunt u richting afronding gaan?

Inspreker: Ja hoor. Dit is dezelfde oplossing als al gerealiseerd is in de aangrenzende Ackerdijkse polder, waar het kassengebied al daar, qua watersysteem en bemaling, gescheiden is van de rest van de polder. Die rest bestaat uit weidegebied en het vogelreservaat Ackerdijkse Plassen van Natuurmonumenten. Ik bedank u voor deze gelegenheid onze inbreng te leveren. NMP is blij met de open bestuur stijl van Delfland en we lezen in het coalitieakkoord van Delfland dat u nadrukkelijk het gesprek aangaat met ook natuurorganisaties als onze. We zouden graag als gesprekspartner structureel betrokken worden en blijven bij het genoemde weidevogelkerngebied Zuidpolder. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar de commissie. Mijnheer Teerink, PvdA.

De heer Teerink: Dank u wel voor uw bijdrage. U heeft een hele mooie concrete oplossing gesuggereerd in uw bijdrage en ik vroeg me af of u daar al eens mee bij Delfland bent geweest? Wat de reactie was? Of het te duur is of dat het technisch niet kan? Of u daar al iets meer over zou kunnen zeggen?

De voorzitter: Kunt u even de microfoon aanzetten?

Inspreker: Ja, we hebben een gesprek gehad, in dit geval met mevrouw Burger. Dat ging dan over de gemeten waarden en hoe dat de vinger aan de pols gehouden wordt in de kasgebieden. Wat betreft bestrijdingsmiddelen. Daar was nog niet de ruimte om, het is wel eens even opgegooid, maar we willen graag een gevolggesprek met de ambtenaren van Delfland en we zijn daarmee bezig om dat gesprek te krijgen. We vinden het erg belangrijk, maar het hangt nog, zeg maar. En we hopen dat dat gebeurt, maar dat weten we nog niet zeker. En ja, we zouden dat graag inbrengen. Ik hoop dat er vanuit de organisatie ook positief gereageerd wordt en gekeken wat er mogelijk is.

De voorzitter: Helder, ik kijk verder naar de commissie. Mevrouw Dijkshoorn, BBB.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel voorzitter. Dank u wel voor het inspreken. De vorige twee sprekers die stonden op de lijst had ik gezien. En als ik geweten had dat de heer Kok hier kwam inspreken had ik misschien even een mooi document mee kunnen nemen van de Fokkerstraat en dan hadden we even de Zuidplas fietsenroute waar we tweede Pinksterdag misschien mooi even langs kunnen gaan naar de uitkijktoren om daar de weidevogels te spotten. Dus hij zet zich daar goed voor in. En laten we kijken wat daar mogelijk is met die oplossing die er is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Jansen, CDA.

De heer Jansen: Ja, ik wil de inspreker bedanken voor het inspreken en het heldere verhaal wat hij heeft gehouden. Ik ken toevallig het gebied erg goed, omdat ik er vaak langs fiets. Ik geniet ook altijd erg van de vogels die daar zijn. Het CDA is inderdaad echt wel ook met u eens dat je het probleem bij de bron moet aanpakken. Dus daarover geen misverstand. Ik had alleen wel even nog twee vragen. De eerste vraag is: u zegt dat het loskoppelen van het gebied van de bypass dat, dat waarschijnlijk niet het gewenste effect heeft. Ik zou graag willen weten waarom u dat denkt, want ik denk dat dat een hele goede stap is. En de tweede is: u heeft het over twee glastuinbouwgebieden, het oostelijk kasgebied en het gebied ten noorden van de N471. Ik denk

dat, dat ook voor een deel ook de Noordpolder is. Heeft u enig zicht waar de grootste bron van vervuiling zit? Want u geeft aan, beide ongeveer net zoveel, maar volgens mij zijn het ook wel echt wel andere gebieden. Dat waren mijn vragen.

De voorzitter: Mijnheer Kok, even de microfoon aan graag.

Inspreker: U ziet dat ik daar nog geen ervaring mee heb. Ik vind het best een hele kluif om daar even goed op te antwoorden. Ik denk dat, dat wat tijd kost. Nou ja, de meeste vervuiling lijkt me op zich in de Zuidpolder van Delfgauw aan de noordkant in het glastuinbouwgebied te zitten. Er is daar een forse opening, zeg maar, vanaf dat gebied naar het weidevogelgebied. Er is over gesproken, we hebben daar contacten over gehad voorzichtig met de organisatie. Er wordt een beetje gebagatelliseerd van: nou, dat valt wel mee en de waterstroming is meestal de andere kant op. Wij hebben gekeken en we zien dat vaak de stroming inderdaad de Zuidpolder, het weidevogelgebied in is vanuit dat kassengebied. En dat is natuurlijk serieus. De tweede vraag, maar er komen dus ook best boven de norm nog een aantal bestrijdingsmiddelen vanuit dat andere kastgebied via de bypass. Het is heel fijn dat die bypass als enige watergang in de hele Zuidpolder wel een eco-vriendelijke beplanting heeft. Dat dan mevrouw Dijkshoorn die het had over de nutriënten. Dat is natuurlijk fijn, maar we missen dan dat in de rest van de polder. Dat zou wel meer mogen, maar we weten ook dat die pesticides, de bestrijdingsmiddelen daarmee niet uit het water gehaald worden. Dus die, en je hebt dat, je kunt die sloten wel loskoppelen, maar je moet dan ook waterinlaten als het dreigt te verdrogen. En daarom zouden we liever hebben dat er een grotere buffer aan water aanwezig is, omdat wij het vogelkerngebied dus ook in het, en ook bovendien de weidevogels vaak foerageren in de weiden eromheen. Dus we zouden graag wat meer ruimte willen voor die vogels. En dat het water dus ook wat minder gauw verpest wordt, doordat je noodgedwongen water moet inlaten. Dus dat zijn redenen om dat zo te willen benaderen.

De voorzitter: Is dit voldoende, mijnheer Jansen?

De heer Jansen: Dit is een prima antwoord. Dank u wel daarvoor.

De voorzitter: Kijk ik nog even verder de commissie langs. Nee? Dan dank ik u zeer voor uw inspraak. Wij danken sowieso de sprekers, want als waterschap vinden we het altijd erg leuk om sprekers te kunnen verwelkomen. Dat geeft...

04.B.01 Voortgangsrapportage waterkwaliteit 2023

De voorzitter: Goed zo, dan gaan we naar het stuk de voortgangsrapportage waterkwaliteit 2023. Ik neem aan dat u een klein inleidinkje wilt houden? Gaat uw gang.

De heer Van Boxmeer: Nou had ik de inleiding al geschreven, maar anders had ik aangegeven dat de sprekers eigenlijk duidelijk maken wat de effecten zijn van de huidige kwaliteit van ons water. En dat, dat aangeeft hoe belangrijk het is met elkaar dat we dit stuk gaan bespreken. Vandaag behandelen we de voortgangsrapportage waterkwaliteit. En we zijn niet tevreden, het moet beter. Uitvoering van alle maatregelen in het SGBP3 gaat niet voldoende zijn om de doelen te halen. Er is meer nodig, veel meer, en de tijd die wij hebben om dit te realiseren is beperkt. De voortgangsrapportage gaat dan ook over handelingsperspectieven. De voortgang op eerdere afgesproken plannen, zoals de aanleg van het NEZ-netwerk, en extra handelingsperspectieven. Deze laatste zijn benoemd in de voortgangsrapportage zelf en ik wil u uitdagen om daar met elkaar een debat over te hebben. Ziet u andere of extra prioriteiten? En u helpt ons in het proces door te denken in amendementen en moties om een duidelijk signaal af te geven waar de

voorkeuren van de VV liggen. Deze voortgangsrapportage is gebaseerd op de bijgevoegde waterkwaliteit en de NEZ-rapportage. Ik zie de voortgangsrapportage als onderdeel van een doorlopend proces en nadrukkelijk niet een moment in het jaar. De voortgang op sommige onderdelen maken we nu al. Ik zal hier twee voorbeelden aan u geven. De eerste: in de gehouden brainstorm glastuinbouw met enkele van u kwam de feedback dat de individuele glastuinbouwer zich mogelijk onvoldoende bewust is van de chemische waterkwaliteit in zijn omgeving. Wij gaan een brief aan iedere glastuinbouwondernemer sturen, het is echt een scrabble woord, met daarin de relevante gegevens van zijn, schuine streep, haar polder, zodat bij de ondernemer bekend is of men in een polder werkt die het goed doet of die het beter moet doen. En twee: in de NEZ-rapportage komt naar voren dat bij een viertal gemeenten onvoldoende waternatuur aanwezig is om het NEZ-netwerk te sluiten. En met deze gemeenten wordt een specifiek bestuurlijk overleg waternatuur gepland om dit met hen te gaan realiseren. Ik zie de voortgangsrapportage en de behandeling in deze commissie als afdoening van de motie waternatuur van de AWP, maar dat laat ik graag aan de AWP over. En herhaal nogmaals dat de voortgangsrapportage en de behandeling in de commissie en ook in de VV een belangrijk ijkmoment is voor mijn portefeuille. En ik kijk uit naar uw inbreng en debat.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik even naar de commissie kijken. Wie wil er als eerste? Mevrouw Wijbenga, Water Natuurlijk. Gaat uw gang.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wij hebben wat vragen voorbereid, zowel technische als bestuurlijke. De technische heb ik nog niet beantwoord gezien. Kan aan mij liggen, maar gisteren zag ik daar nog niks van. De bestuurlijke kom ik zo op, naar aanleiding met name van de voortgangsrapportage. Maar eigenlijk is het veel belangrijker om maar meteen aan te geven dat we een plan van aanpak zouden willen. Daar kom ik zo op terug.

De voorzitter: Zou u zoveel mogelijk willen focussen op de politieke c.q. bestuurlijke vragen?

Mevrouw Wijbenga: Ja, dat ga ik nu doen. Kijk, ik kan natuurlijk zeggen dat het positief is dat er nu ruim plaats is gemaakt voor de ecologische kant. Maar we weten ook allemaal dat we geen enkele locatie hebben voldoen aan de kaderrichtlijn. En dan is toch even de vraag, hoewel in de intro heeft de hoogheemraad al gezegd, dat er meer moet gebeuren. En onze vraag was dan ook: kunnen we niet echt scherper aan de wind varen? We hebben ook in de algemene beschouwing als Water Natuurlijk daar aandacht voor gevraagd. En wat is nu, vraag aan de hoogheemraad, de trendbreuk uit het collegeprogramma op dit onderwerp? En ik geef even aan dat in de voortgangsrapportage staat: als het nodig is, moeten maatregelen aangescherpt worden. Is het dan nu niet echt nodig? Moet daar de tekst dan niet op aangepast worden? Goed, met andere woorden, waar denkt de hoogheemraad aan? Ook is duidelijk dat de Zuid-Hollandse natuurorganisaties, dank nogmaals van de eerste twee sprekers, hun bezorgdheid uiten, net als Water Natuurlijk, over het behalen van de Kaderrichtlijn Water. En ook zij zien dat de inspanningen verre van voldoende zijn. Je zou dan verwachten dat er in de voortgangsrapportage, die als bijlage 1 is toegevoegd, aandacht zou zijn besteed aan de inspanningen. Voorzitter, in die voortgangsrapportage staan de vijf bouwstenen van het Kaderrichtlijn Water maatregelenpakket. Emissiereductie, ecologische optimalisatie, NEZ, anticiperen op de toekomst en borgen van waterkwaliteitsaspecten. Onze vraag hierover is het volgende: waarom lezen we in de voortgangsrapportage niets over alle vijf punten en in het bijzonder over de eerste, de emissiereductie? Graag uitleg daarover. Dan staat op pagina 4 van de voortgangsrapportage dat medeoverheden, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld, iedereen moet zijn verantwoordelijkheid pakken om de waterkwaliteit te verbeteren. Wijzen wij hen daar ook op? Zo ja, is dat ook schriftelijk gedaan? Wat kunnen wij van de studies van de Universiteit Utrecht voor de Noord-Brabantse Waterschapsbond nu al overnemen? Daar is de

juridische en verantwoordelijkheidsverdeling toch niet anders dan hier. Dan een detailvraag, maar ik stel hem toch maar even. Op pagina 14 staat, net boven 5.4, dat in 2024 een inventarisatie wordt gedaan naar historische verontreiniging in ons beheersgebied. Vallen daar ook die vierenzeventig vervuilde baggerlocaties over? Misschien is dat een vraag voor uw collega. Voorzitter, Water Natuurlijk ziet graag, net als de natuurorganisaties, een actieplan of ik zou willen zeggen een plan van aanpak in plaats van deze voortgangsrapportage. Deze ademt namelijk weinig sense of urgency uit en het lijkt erop dat we weer veel willen onderzoeken en dus maar weer afwachten en wij stellen voor dat het besluit over deze voortgangsrapportage niet is vaststellen, maar dat we uitsluitend kennis nemen van de overigens prima waterkwaliteitsrapportage 2023 sec. Daarbij horen we graag een toezegging van de hoogheemraad dat in plaats van die voortgangsrapportage een plan van aanpak komt, waarin vooral staat wat er de komende twee, drie jaar nog gaat gebeuren. Waarbij de twee belangrijke extra toegevoegde rapporten, met dank aan de AWP en Natuurterreinen, betrokken worden. En ons voorstel zou dan zijn elk jaar de VV met een korte stand van zakennotitie informeren hoe het gaat met die diverse acties en maatregelen. Dus een echt plan van aanpak. Ook om te laten zien dat we er echt alles aan doen waarbij, onder andere, andere partijen duidelijk maken dat, ik zou zeggen, op een schriftelijke wijze ook hun verantwoordelijkheid te nemen en vooral ook de komende tijd te laten zien wat we gaan doen. Dat zou pas echt een trendbreuk zijn. Graag een reactie van de hoogheemraad erop. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik hoor net van de secretaris dat de technische vragen inmiddels in iBabs zijn beantwoord. Dan ga ik naar de VVD. Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Als VVD-fractie wil ik me richten op twee thema's. Eén is medicijnresten en het tweede is het onderzoek en de samenwerking. Uit het kwaliteitsrapportage blijkt dat bepaalde stoffen zoals stikstof en fosfor te veel voorkomen in het water. Dit is zorgelijk. Wat ook zorgelijk is zijn de medicijnresten in het water die uiteindelijk in ons drinkwater terecht komen. Hier wordt echter niet op ingegaan in de waterkwaliteitsrapportage. De VVD vindt dat er meer aandacht zou moeten zijn voor de medicijnresten in het water, om de volgende redenen, voorzitter. Ten eerste vanwege de omvang van het probleem. Elk jaar komt er volgens het RIVM honderdnegentigduizend kilo aan medicijnresten in het water terecht. Dit is elf keer de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen in het water. Medicijnresten kunnen een negatief effect hebben op waterdieren en de bereiding van drinkwater compliceren. Er is op dit moment geen risico voor de menselijke gezondheid. Dit is echt geen garantie voor de toekomst, want in 2035 is er een toename van 37% als het gaat om het gebruik van medicijnen. Ten tweede, voorzitter, kan er een te hoog gehalte medicijnresten ertoe leiden dat de KRW-doelen niet worden gehaald. Extra niet worden gehaald, want als we de rapporten lezen dan halen we het volgens de huidige situatie niet. En ten derde is het niet duidelijk wat hoogheemraadschap doet om medicijnresten uit het water te verwijderen. In de strategie microverontreiniging staat dat Delfland voorbereidingen treft om medicijnresten te verwijderen en meer kennis hierover op zal doen. Tot welke concrete resultaten heeft dit geleid? Tot slot, voorzitter, op dit thema wil de VVD-fractie wijzen op een mooi voorbeeld bij het waterschap AVG. Onlangs kwam naar buiten dat dit waterschap een ozon-installatie heeft geïnstalleerd bij rioolwaterzuivering Horsermeer, Horstermeer, waarmee 80% van de medicijnresten uit het water kunnen worden verwijderd. De VVD ziet dat er concrete stappen gezet worden om ons drinkwater in de toekomst schoon te houden en het watermilieu te beschermen tegen schadelijke medicijnresten.

De heer Middendorp: Voorzitter, interruptie.

De voorzitter: Mijnheer Middendorp, AWP.

De heer Middendorp: Mevrouw Örgü, ik hoor nu met enige verbazing dat u verwijst naar de ozon-installatie op de zuivering bij Amstel Gooi & Vecht. Het zal u toch opgevallen zijn dat wij daar in de vorige VV een motie over hebben ingediend en dat u die niet gesteund heeft? Kunt u dat toelichten?

Mevrouw Örgü: Voorzitter, wij vinden dit een goed voorbeeld en de motie, dan moet u maar eens even nog een keer aan de orde stellen, maar er zal misschien een andere reden zijn geweest waarom wij daar geen voorstander van zijn geweest. Maar in ieder geval vinden wij dit een goed voorbeeld als het gaat om de medicijnresten, hoe ze dat daar oplossen.

De heer Middendorp: Als u de suggestie wilt doen dat we die...Mevrouw Örgü, zegt u nu dat we samen de motie opnieuw kunnen indienen?

Mevrouw Örgü: Voorzitter, ik moet de motie zien, dus dan kunnen we daar even samen naar kijken.

De voorzitter: Ik begrijp dat er een kort overleg tussen u beiden gaat volgen.

Mevrouw Örgü: Ja, zeker, voorzitter. Ja, dank u wel. Het tweede punt, voorzitter, gaat over het onderzoek van de Universiteit van Utrecht. Daar hebben we al eerder aandacht voor gevraagd en we zijn ook blij dat dit in het stuk hier terug is gekomen en dat vanuit het college wordt aangegeven dat daar best wel veel, in ieder geval adviezen die hierin staan overgenomen kunnen worden, ook voor Delfland. Wij als VVD-fractie vragen ons af hoe we dat concreet dan gaan invullen? Want de antwoorden staan wel in iBabs, maar het is voor ons niet echt duidelijk op welke manieren wij zo dadelijk de tekortkomingen van anderen, hoe wij daar op een Delflandse manier gaan wijzen. Ik heb net wel een voorbeeld van onze hoogheerraad gehoord trouwens. Van de twee voorbeelden die hij noemde. Eén van die voorbeelden vond ik echt wel iets van aanspreken daarvan. Maar op welke manieren kunnen wij eigenlijk acties en afspraken gaan vastleggen? Ik heb er net één genoemd of gehoord. Maar hoe gaat het college dit echt handen en voeten geven? Want die samenwerking met die partners is toch wel heel essentieel om zo dadelijk die KRW-doelen, voor zover we die nog kunnen behalen, om dat te doen. Voorzitter, tot slot sluit ik me ook aan bij mijn collega als het gaat om echt een plan van aanpak te maken waar we veel concreter met elkaar die stappen kunnen maken. Ik heb er echt wel een paar gehoord, maar hoe kunnen we die veel eenduidiger maken, waardoor we ook met zijn allen inzien dat dit echt een plan van aanpak is waar we echt voor gaan. Dat neemt nog niet weg, zoals we in die stukken kunnen zien, dat het heel moeilijk wordt om het te behalen, maar dan hebben we in ieder geval ons best gedaan en met elkaar de schouders eronder gezet. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Kijk ik naar mevrouw Westphal.

Mevrouw Westphal: Nee, ik heb geen inbreng.

De voorzitter: Kijk ik naar de heer Grashuis, van de ChristenUnie-SGP. Gaat uw gang.

De heer Grashuis: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik denk dat het duidelijk is dat het enorm moeilijk is om de KRW-doelen te halen. En ik ondersteun ook heel graag de voorstellen die hier worden gedaan om een actieplan op te stellen. Het zou wel eens zo kunnen zijn dat ook al zouden er heel veel emissies gaan stoppen, dat door allerlei na-ijleffecten de doelen nog niet gehaald gaan worden. Dus ik denk wel dat er heel veel urgentie is. Daar wil ik het bij laten, dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Ik maak een rondje. Oké. Dan ga ik naar de heer Zwinkels van CDA gaat. Gaat uw...

De heer Zwinkels: Dank u wel, voorzitter. Ook wij kijken met zorg naar de waterkwaliteitsrapportage. Het is niet alleen maar kommer en kwel. Ik lees ook wel wat lichte verbeteringen op bepaalde punten. Maar het gaat allemaal niet snel genoeg. Ik lees met name in die bijvoorbeeld prioritaire stoffen. Er zijn een aantal die gewoon in alle polders en ook in stedelijk gebied terug te vinden zijn. Is daar een verklaring voor waar die stoffen vandaan komen? En kunnen we daar dus iets mee? Ja en dan de gewasbeschermingsmiddelen. We zitten inderdaad in een gebied waar de glastuinbouw een behoorlijke vinger in de pap heeft en een behoorlijk grote sector is. Die glastuinbouw, die sector zal nog een hele stap moeten maken. Alle zaken die tot nu toe ingezet zijn hebben nog niet tot zichtbare resultaten geleid. Alleen maar kleine stapjes, maar wij hebben er wel vertrouwen in dat de hoogheemraad met de ingezette lijn die stappen wel gaat maken. Ik denk dat het plan van aanpak die zojuist gevraagd is, dat het eigenlijk zijn hele portefeuille behelst. Dus ik denk dat dat, ja, dat zal het plan van aanpak zijn. Onze vraag is: wat gaan we doen met die extra toezichthouders en watercoaches? Worden die al goed en voldoende ingezet? Want duidelijk is, met name ook door het stuk dat door Water Natuurlijk, de Waterschapspartij is ingebracht, duidelijk dat de bewustwording in de glastuinbouwsector nog niet helemaal doorgedrongen is. Ik vind dan ook heel goed dat de heemraad alle tuinders daarop nog eens extra gaat wijzen. Andere vraag is: hoe verloopt op dit moment de samenwerking met de glastuinbouw Nederland? We zien ook dat er een duidelijke stap gemaakt moet worden naar meer biologische bestrijdingsmiddelen, gewasbeschermingsmiddelen. En ook daarin, dat heb ik al vaker aangegeven, zullen ook stappen gemaakt moeten worden door de toelating van dat soort middelen juist versneld af te geven, zodat we van meer toxische middelen af kunnen en chemische middelen af kunnen. Daar wil ik het voor nu even bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van den Berg, Ongebouwd.

De heer Van den Berg: Dank u wel voorzitter. Onze fractie heeft met belangstelling uitgekeken naar deze waterkwaliteitsrapportage. En daar krijgen we een beetje het gevoel, dit is het rapport van het waterschap en de cijferlijst die daarbij hoort, die zou eigenlijk een beetje beter moeten. Dus daar komt wel een bemerking bij van dat het komende jaar een flink stuk beter moet willen we naar 2027 het examen halen. Ik citeer enigszins de waterkwaliteitsrapportage dat we moeten een behoorlijk stuk voortgang moeten boeken in onze chemische en ecologische waterkwaliteit. We streven daarnaar om die kwaliteit op orde te hebben in 2027. En dat is niet enkel voor onze KRW Water, maar ook voor ons overig water. Met deze rapportage krijgen we een inzicht hoe de waterkwaliteit is gesteld en de stappen die nog gezet moeten worden om de komende jaren de verbetering te krijgen die nodig is om in 2027 dat grotendeels op orde te hebben.

De heer Middendorp: Voorzitter, interruptie.

De voorzitter: Mijnheer...

De heer Middendorp: Mijnheer Van den berg, hoor ik u zeggen dat er volgens u in het rapport staat aangegeven welke stappen er nodig zijn, of zegt u juist dat het nodig is om die stappen duidelijk te maken?

De voorzitter: Mijnheer Van den Berg. Herhaal het maar even.

De heer Middendorp: Mijnheer Van den Berg, hoorde ik u nu zeggen dat naar uw mening de stappen die nodig zijn om te zetten al in het rapport staan? Of hoorde ik u nou zeggen dat het nodig is om de stappen te benoemen?

De heer Van den Berg: Ik bedoel dat die stappen nodig zijn om het resultaat te bereiken wat we in 2027 willen.

De voorzitter: Dan zet u uw bijdrage nu voort.

De heer Van den Berg: We zien dat de nutriënteninstroom en alles wat daarmee samenhangt, dat we daar nog een behoorlijke stap in moeten zetten. En vanavond is dat ook al gezegd, aanpakken bij de bron. Dat is wel de beste remedie om te komen naar een verbetering die we willen. De ecologische maatregelen die beschreven worden, aangepast slootonderhoud en het baggeren van onze watergangen wat ons zou helpen om ook in ecologisch opzicht de stappen voorwaarts te zetten. Bij ecologische maatregelen wil ik heel nadrukkelijk stellen dat alles wat op dit moment in gang gezet wordt om onze rivierkreeften te bestrijden, dat we daar ontzettend snel mee van start moeten. Dat zal ons enorm helpen om daar een verbetering aan te brengen. En de helderheid van ons water, waarover gepraat wordt in het rapport, zal daar enorm mee vooruit gaan, denkt onze fractie. Ook op het gebied van bestrijdingsmiddelen, vanavond is dat al meer benoemd, zal heel veel nog moeten gebeuren. Het aanpakken bij de bron, dat helpt ons daar het allerbeste in. En we zullen daar toch, wat vanavond al eerder door de portefeuillehouder gezegd is, de sector erop aanspreken waar we vermoeden dat het vandaan komt. Bij meststoffen lezen we dat onze graslandpercelen in Midden-Delfland gunstig scoren. Nou, dat doet onze fractie best wel goed om dat te horen en te lezen. En dat de afbraak van het veen een grotere rol speelt als stikstof en fosfaat. Daar zouden we eigenlijk opnieuw voor willen onderwaterdrainage op plekken waar het nodig is, dat we daar eens wat voortvarend naar kijken. Als we in het rapport schrijven dat, dat een grotere invloed heeft op de nutriënten die het water komen, dan denk ik dat het goed is om daar nadrukkelijk een keer mee aan de gang te gaan. En dat zou op een proef kunnen. LTO heeft daar ook wel eens op aangedrongen. Dus we hopen dat, dat misschien een klein vervolg gaat krijgen. Verder is onze fractie blij...

De voorzitter: Een seconde, mijnheer Van den Berg. U heeft een interruptie van de heer Van der Burg.

De heer Van der Burg: Een vraag toch aan Ongebouwd. Er wordt gesproken over het veen, zeg maar, afbraak van veen. Bent u van mening dat die factor de grootste is, of is vooral ook de mineralisatie uit veen aan de orde, uit veen en klei? Dus dat is heel wat anders. Het complex is bezet ongetwijfeld met nutriënten. Is het dus het mineralisatieproces, waar ook in het rapport over geschreven wordt, of is het echt puur de veenafbraak in relatie tot bodemdaling aan de orde? Heeft u daar een idee van? Dank u wel.

De heer Van den Berg: Door de drooglegging van het veen en de verbranding van de organische stof. Dat draagt ertoe bij dat de nutriënten in het water komen. Is dat voldoende?

De voorzitter: Gaat u verder. Even de microfoon aan.

De heer Van den Berg: Onze fractie is verder verheugd dat de kringloopboeren in het agrarisch gebied er toe bij dragen dat met hun resultaten de waterkwaliteit in de graslandpolders duidelijk vooruit gaat. En ook de watermeetgroep die in het gebied in samenwerking met Delfland boekt ook goede resultaten. En daar zijn we als sector blij mee en dat betekent ook dat we doordrongen zijn dat we stappen voorwaarts moeten zetten voor de waterkwaliteit. Het blijft nog steeds dat we in ons werkgebied de bestrijdingsmiddelen, de nutriënten en overige stoffen flink ter hand moeten nemen. En dat geeft aan onze fractie dat we op de goede weg zijn, maar dat er nog behoorlijk veel werk wacht. En daar willen we ook als fractie onze bijdrage aan leveren. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Dijkshoorn, BBB.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de organisatie voor het beantwoorden van de technische vragen. Voor ons ligt de voortgangsrapportage waterkwaliteit 2023 om vast te stellen. Daar

kunnen wij mee instemmen. Het geeft een pakket maatregelen die wij via het Rijk naar de Europese Unie hebben gestuurd en verplicht zijn uit te voeren. Daarvoor hebben we die vijf bouwstenen en wij zien dat als een plan van aanpak. Belangrijke stappen zijn de watersysteemanalyses. We hopen dat we hiermee meer vat krijgen op de toestand van het water en hierdoor verbeteringen beter kunnen inpassen. Wat we zien uit de bijlagen is bijvoorbeeld een mooi overzicht van de locaties van de kerngebieden voor de NEZ. Onder andere de Rel vragen wij wat extra aandacht voor. Er staat bij de bijlagen bij de jaarrekening hiervoor zeshonderdduizend euro gemeld. Vermoedelijk 2025. Wanneer de uitvoering precies plaatsvindt is dan ook nog niet bekend. Wij vragen wel extra om goed te kijken om dit juist en integraal af te stemmen. Het is namelijk een gedraineerd akkerland voor deze NEZ waar die op gepland is. Wat voor gevolgen heeft dit voor de drainage en voor het gebied om in te richten? Vorig jaar is deze nog gebaggerd. Waarom niet gelijk opgepakt? Waar hangt dat dan vanaf? Over de bestrijdingsmiddelen, van de overschrijdingen, daar is eigenlijk heel veel aandacht voor, steeds. Maar wij vragen dan alleen extra aandacht voor tuinbouwgebieden die onder de reconstructie bijvoorbeeld vallen of die gesloopt worden. Goede tuinders, en een goede tuinder kun je tussen aanhalingstekens zetten van wat een goede tuinder dan is, maar tuinders met bijvoorbeeld een goede naam zullen nooit hun naam te grabbel gooien, want daarmee verliezen ze ook aanzien en zijn ze hun omzet kwijt. Wij vinden het juist zo belangrijk om te kijken en ook gemeentes, want wij weten vanuit gemeentes, de gemeente Westland dat tuinbouwgebieden soms al wel twintig jaar leeg staan, die steeds worden verhuurd en dat, dat juist de probleemgevallen misschien zijn. Daar zouden we veel meer grip op willen hebben. Waar we ook bij stil willen staan is de riooloverstorten. Wij zijn geschrokken van het kaartje bij de schriftelijke vragen die door ons en ook door Natuur zijn gesteld. Zware metalen en PFOS en overige stoffen zoals ammonium. Sinds 2018 zien we ongeveer dat PFOS genoemd wordt in de waterkwaliteitsrapportage. Wat we ook zien is bijvoorbeeld toevallig in de Zouterveense Polder, of in de Holierhoekse Zouterveense polder, uranium. 2022 kwam dat niet voor. Dan ben je wel benieuwd, waar komt dat nu vandaan? En ik maak me daar best wel ernstige zorgen om. En dan komt er een antwoord, zie stoffen fysisch 2020, dat moet volgens mij 2022 zijn, maar dat had ik ook zelf kunnen vinden. Ik ben juist op zoek waar het echt vandaan komt en niet naar een website hoe het staat en dat er eventueel historische industriële belasting. Nu heb ik een boek liggen van honderd jaar de Zouterveense Polder, maar industrie ben ik daar niet tegengekomen, dus dat geeft mij veel meer vragen. Dan het verboden middel imidacloprid. En dan noem ik een punt, hebben we gevraagd, bij de Wollebrand. Daar komt dit veel tegen als je daar zoekt. En dan wordt er als antwoord gegeven: de Wollebrand wordt gevuld met water uit het glastuinbouwgebied. En is dat dan het probleem van imidacloprid dat het aangetroffen wordt? Of op 30 april verscheen er een artikel in Nature Today over antivlooiengif. Met een alinea: gif in natuurgebieden. Toename aantal huisdieren, dan neemt ook het gebruik van diergeneesmiddelen toe. En imidacloprid vind je daarin terug. Dus het is van Delfland ook maar een aanname dat het is en geen bewijs. Dus dat willen we ook graag beter onderbouwd zien. Riooloverstort, daar heb ik andere fracties naar gevraagd. Dan geldt het principe one in, all out. Geldt dat ook voor PFAS? Want daar maak ik me extra zorgen over. Als we zien dat bijvoorbeeld woonwijken tijdelijk worden opgehoogd met zand, waar nu PFAS in zit. Dan aandacht is er gevraagd, de vraag van Natuur, aandacht voor kobalt, seleen, zink. Het technische antwoord komt uit de stoffen fysisch 2020. Dus we weten blijkbaar dan niet waar het vandaan komt. Maar dat willen we juist weten en dan kunnen we ook daarnaar handelen. Dus graag zou ik daar meer expliciet weten wat we kunnen doen, dan wijzen we niet alleen naar de tuinbouw, maar ook naar die gevallen die misschien wel via het riool zo ons watersysteem inkomen. Dan de aanvullende rapportages, die zijn vrij laat bij ons binnengekomen dat we ze zagen, dus niet goed kunnen beoordelen. Die van de AWP zag ik in ieder geval als ik vluchtig doorheen heb gebladerd vooral de foto's ook waar lekkages misschien zitten. Ik denk dat het goed is om dit onder de aandacht te brengen van de watercoaches in het gebied. Dan nog een laatste opmerking. We zijn blij dat 95%, als antwoord ook op de vraag van Water Natuurlijk, kringloopboeren zijn in het gebied en dan toch als NV gebied gesplitst worden in ons gebied. En dat geeft grote zorgen. Het is dus zo dat we minder

organische mest mogen brengen, maar meer kunstmest. En u moet zien, kunstmest is net als drugs. Een plant is eraan verslaafd en organische mest gaat langzamer. En we zouden daar, en we zullen toch nog nadrukkelijk de hoogheemraad vragen, stuur als signaal een brief naar de minister. Dan hebben we er ook alles aan gedaan om te zeggen dat we het er niet mee eens zijn. De gemeente Midden-Delfland, een fractie, heeft mij afgelopen week benaderd wat kunnen wij doen als gemeente om ook nog druk uit te oefenen richting de minister. Dus we zouden dat graag van de hoogheemraad nog willen horen. Dank u wel.

De heer Middendorp: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Middendorp, AWP, interruptie.

De heer Middendorp: Ja, het is een verduidelijkende vraag. De brief aan de minister, daar moet in...Ik begrijp dat u kunstmest wil...Sorry, begrijp ik goed dat u kunstmest wilt verbieden? Wat wilt u precies dat Delfland aan de minister vraagt?

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel voorzitter. Dank u wel voor de interruptie. Het gaat erom dat wij, we hebben schriftelijke vragen gesteld over de aanwijzing van de NV gebieden. Daarin staat duidelijk als antwoord dat Delfland zegt dat ze niet eens zijn met de aanwijzing die er is op dat gebied van de aanwijzingen, omdat er ook niets gedaan is met de inbreng van Delfland. Misschien had ik dat even beter kunnen toelichten, maar dat was mijn antwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de PvdA, mijnheer Teerink. Gaat uw gang.

De heer Teerink: Dank u wel, voorzitter. Ja, de waterkwaliteit. We hebben een aantal sprekers gehad. Een aantal sprekers die vooral spreken namens de planten en de dieren die dat zelf niet goed kunnen. Ik zou ook wel graag willen benadrukken dat, dat ook van enorm belang is voor een veilige en gezonde leefomgeving van ons allen. Het gaat niet om de KRW-doelen te halen of aan bepaalde normen te voldoen, maar het gaat erom dat we gewoon schoon water in ons leefomgeving moeten hebben. Dat gezegd hebbende, een trendbreuk, zo staat in het coalitieakkoord en daar wordt ook het voorstel mee begonnen. Ik moet zeggen, de introductie van de heemraad, die gaf mij wel vertrouwen dat er meer urgentie is dan de rapportage uitspreekt. Er wordt wel gesproken over ingrepen, maatregelen, middelen en actie, maar wat wordt er nu eigenlijk gedaan? De rapportage laat eigenlijk geen wezenlijk ander beeld zien dan vorige jaren. Het water was smerig en het is nog steeds smerig. In de handelingsperspectieven lees ik vooral dat er meer onderzoek gedaan gaat worden, dat er wordt getoetst, dat we gaan stimuleren, coachen. Er wordt vooral ook naar andere partijen gekeken. Dat lijkt eigenlijk meer op pappen en nathouden. Mevrouw Schuil vroeg ook om een systeendoorbraak. Dat lijkt ook op een trendbreuk. Mijn beschouwing daarvan is eigenlijk dat het gaat om dat we moeten stoppen met denken en onderzoeken, maar dat we moeten gaan doen. Dat we niet meer naar een ander moeten wijzen, maar vooral moeten kijken wat we zelf kunnen doen. Niet lullen, maar poetsen. Geen woorden, maar daden. Dus ik wil ook van harte ondersteunen namens mijn fractie om niet deze rapportage vast te stellen, maar toe te werken naar een plan van aanpak. De heemraad heeft ook gevraagd om concrete moties en amendementen. Het geeft me ook hoop dat heel veel fracties ook gevraagd hebben om meer concrete acties. We hebben een aantal voorbeelden ook van de sprekers gehoord. Dus er is werk aan de winkel. En volgens mij hebben we niet zo heel veel tijd meer. Het heeft geen zin meer om naar anderen te wijzen. Als we met zijn allen verantwoordelijk zijn, dan doet uiteindelijk niemand wat. Dus laten we gewoon vooral kijken wat we zelf als Delfland kunnen doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Middendorp, AWP. Gaat uw gang.

De heer Middendorp: Voorzitter, laat ik beginnen met complimenten. De waterkwaliteitsrapportage is echt een mooi stuk werk. Ik mag ook mezelf een veer in de kont steken, want er wordt voor het eerst in deze waterkwaliteitsrapportage statistiek toegepast. En hoewel we het allemaal op de middelbare school hebben gehad, heeft dat nog niet eerder Delfland bereikt. Dus een unicum. Dus ik ben blij dat deze doorbraak is gemaakt en ik hoop dat we daar ons voordeel mee kunnen doen. Het lijkt er ook op, als ik heel goed naar de rapportage kijk, dat het aantal gevonden normoverschrijdingen terugloopt. Dus one out, all out. Maar het lijkt erop alsof sommige tuinders, tenminste, misschien wel alle tuinders, de boodschap toch goed begrepen hebben. Tegelijkertijd schrikken we ervan dat imidacloprid nog steeds wordt aangetroffen, een aantal jaren nadat het is verboden, en dat de vanger van imidacloprid boven de normstelling wordt gevonden. Dan vraag ik me af, en dat is een vraag aan de hoogheemraad, heeft u het hier al met de glastuinbouw Nederland over gehad? Want dit is echt een technisch onderwerp. Jongens, jullie spuiten A, nu spuiten jullie B, en jullie zijn weer in de overschijding. Wat is er aan de hand? Het valt me wel op dat de toon van deze waterkwaliteitsrapportage ook weer allervriendelijkst is. En om iedereen die het wil lezen af te schrikken, begint u met eco-ondersteunende parameters. En ik weet niet wat allemaal voor ingewikkelds. Maar de kern van het verhaal is natuurlijk dat er in 2023 maar liefst vijftien bestrijdingsmiddelen boven de normen zijn aangetroffen. En dat staat niet in de management samenvatting. Dus als u een amendement wilt, is dat het eerste amendement dat ik zal gaan zoeken. Want u ziet namelijk, de pers pikt dit op. En de pers zegt dus ook niet dat er vijftien middelen boven... De pers zegt van: in de helft van het aantal monsterpunten worden bestrijdingsmiddelen gevonden. Dat staat ook in uw tekst. Maar in uw tekst gaat u eraan voorbij dat u dan meetelt de drie referentiepunten en de vijf boezemwaterlocaties. Als je doorleest in de tekst, ik verzin het allemaal niet zelf, staat er dat in dertien van de veertien glastuinbouwlocaties er een overschijding is. Dat zou ik nou als kop in de krant willen zien. In dertien van de veertien glastuinbouwlocaties is er een overschijding met bestrijdingsmiddelen. En niet van: in meer dan de helft van de locaties is er misschien, zijn er meerdere middelen gevonden die meerdere... U snapt wat ik ongeveer wil zeggen. Het was ook zo dat u in voorgaande jaren een tabelletje, een rood en groen en geel tabelletje produceerde, met elke stof en waar je kon zien in welk jaar die overschreed en in welk jaar niet. Dat tabelletje zie ik niet meer terug. Dat is wel jammer, want dat is een continuïteit over de jaren heen. Het tweede onderwerp dat ik met u wil aangaan is door mijn collega's van Water Natuurlijk, van PvdA en zelfs van VVD ook gezegd: er moet wat gebeuren. Er is een plan van aanpak nodig. Ik kan het eigenlijk niet vriendelijk zeggen, maar u presteert het gewoon om een kopje trendbreuk op te nemen, waarin vervolgens geen trendbreuk wordt genoemd. Ik snap en ik ken u goed genoeg om te weten dat u heel graag een trendbreuk wil, maar dat is geloven. Ik heb weleens tegen mijn collega van het CDA gezegd: dat doet u in de kerk en dat geldt hier ook voor. De trendbreuk willen wij zien. Uw intentie voor een trendbreuk is mij niet voldoende. Er is ook geen trendbreuk. Ik zal u concreet verwijzen naar bladzij 63. Daar staan een heel aantal grafieken. Die staan uiteraard veel te ver in het rapport. Die zouden voorin moeten staan. En daarin laat u voor acht ecologische parameters de trend zien voor de afgelopen twintig jaar. De trend voor de afgelopen twintig jaar voor de parameters chemie, structuur, saprobie, toxiciteit, enzovoort, enzovoort. En u heeft het allemaal kunnen lezen, dat zijn horizontale lijnen. Er is in twintig jaar in de ecologie van Delfland niets veranderd. Soms een beetje beter, soms een beetje slechter, ik snap het. De ene dag schijnt de zon, de andere dag niet, zo is het nou eenmaal. Maar als het in twintig jaar geleden slecht was, is het nu ook slecht. En als het twintig jaar geleden goed was, is het nu ook goed. En dat geeft toch wel de vraag van: wat hebben wij nou al die tijd lopen doen? Ik hoor iedereen zeggen: er wordt zoveel gedaan en we hebben zo hard gewerkt en we hebben kleine stapjes gezet. Maar we zien die stappen niet in de grafieken. En als u een trendbreuk wil doen, dan verwacht ik volgend jaar of uiterlijk het volgend jaar daarop toch echt een knik in deze lijn. En laat mij u ontmoedigen, want dat gaat u niet lukken. Dus wat is dan uw antwoord? Wat gaat u doen? Het gaat u niet lukken om die trendbreuk voor elkaar te krijgen. En dat gaat u zeker niet lukken, omdat u nog niet eens het begin van een plan van aanpak heeft gemaakt. En als u zegt: ik

beschouw mijn voornemen om te gaan kijken naar maatregelen als het antwoord op de motie die door de AWP is ingediend en door de VV is aangenomen, dan zeg ik: nee, in die motie staat heel duidelijk, kom met een plan voor meer waterplanten. En dat is iets anders dan nog meer onderzoek doen. Er hebben meer mensen hier vandaag gezegd: stop nou eens een keer met onderzoek doen of doe het onderzoek erbij, maar laat u het nou niet tegenhouden. En toch staat er in de pers, ik moet het toch weer zeggen, Delfland gaat nog harder werken aan de waterkwaliteit. Ik ben wel benieuwd hoe ze dat weten, want wij weten het niet eens. Ik ben sowieso wel benieuwd hoe het kan dat ik drie weken geleden door een journalist word gebeld over een rapport wat ik nog niet had gezien. Ik vind dat niet kunnen, mijnheer hoogheemraad. Ik vind dat u eerst met de VV moet delen en dan pas naar de pers moet gaan. Als we kijken naar de glastuinbouw, die zelfs uit uw kaart is blijkt duidelijk dat in het glastuinbouwgebied, dus niet de individuele tuinder, maar de tuinders als groep, daar gebeurt het. Er zijn twee rapporten toegevoegd. Uit het rapport reststromen blijkt dat vanuit grondgebonden teelt veruit het grootste volume bedrijfswater via de bodem in het grondwater en vervolgens in het oppervlaktewater komt. Er worden misschien wel twintig of vijfentwintig verschillende opties of mogelijkheden benoemd. De allergrootste...

De voorzitter: Mijnheer Van der Burg, interruptie.

De heer Van der Burg: Ja, alsjeblieft. AWP refereert aan het rapport wat wij hebben verzocht te agenderen en terecht. Dank daarvoor. U verwijst naar de informatie daarin de grootste stromen uit, dat is uit het drainagesysteem, uit de grondteelt, bedoelt u denk ik. Toch denk ik dat we niet in die valkuil moeten vallen. Bent u met mij eens dat alle reststromen beschouwd moeten worden, ongeacht het volume? De reststromen met vervuiling zijn niet vergund. Dus we kunnen daar natuurlijk wel zeggen van: het een is meer dan het ander. Zelfs die stelling is moeilijk te onderbouwen. Maar we moeten alle reststromen in ogenschouw nemen. Dank u wel.

De heer Middendorp: U bent ingewijd in deze problematiek en dat hoor ik ook. Mijn punt is dat er in de grondgebonden teelt gebeurt er iets. En als Delfland risico gestuurd wil handhaven, dan zouden we misschien alleen maar de grondgebonden teelt moeten aanpakken. Daar gebeurt het. Maar niet alleen daar, want er is nog een rapport dat gaat over bodemlekkages. En daar zijn een aantal teelt bekeken en dan blijkt, en schrik niet, onder elke kas worden in het grondwater bestrijdingsmiddelen aangetroffen. Uiteraard verschilt het aantal en soort bestrijdingsmiddelen per teelt. Zo worden bij de rozen bijvoorbeeld de meeste bestrijdingsmiddelen gebruikt en niet verbazingwekkend zitten ook de meeste bestrijdingsmiddelen in het water onder de kas. Maar dit is echt belangrijk om met ons allemaal te delen. Die kassen die zijn zo lek als een mandje. Al dat spul komt in de ondergrond. En een eenvoudige of een effectieve maatregel zou kunnen zijn voor uw plan van aanpak. We gaan de vloeren certificeren. Dat gebeurt in allerlei andere bedrijfstakken allang. Dus waarom dat in de glastuinbouw nog niet gebeurt? U snapt de urgentie. Dan heb ik nog een, om af te ronden op een luchtiger toon, voorzitter, heb ik nog een korte nabrand. Er is een indicator wordt er in het rapport genoemd, en die zou door de VV zijn vastgesteld, maar toen zat ik blijkbaar te slapen, dat zou zomaar kunnen, dat we het aantal metingen met bestrijdingsmiddelen delen door het aantal metingen zonder bestrijdingsmiddelen. En als je nou maar genoeg metingen doet in schoon water, dan zal je zien dat je altijd heel weinig bestrijdingsmiddelen hebt. Ik vind dat een hele rare indicator. Ik stel voor, hoogheemraad, dat u als indicator neemt het aantal locaties dat nul bestrijdingsmiddelen boven de norm heeft. Dat is goed uit te leggen aan alle mensen. Dan weten we gelijk welke gebieden waar het dan moet gebeuren en waar de problemen liggen. Uiteraard ben ik ontzettend blij met die andere indicator, met die moeilijke naam MS-PAF-score, de MS-PFAF-score. Maar die geeft dat mooie gekleurde plaatje waarin je dan ziet hoe blauw en geel elkaar afwisselen. En dan zie je dat inderdaad de cocktail aan bestrijdingsmiddelen over de loop der jaren aan

het afnemen is. Alleen u laat dat plaatje zien geaggregeerd voor heel Delfland en wij zouden dat plaatje ook graag zien voor de afzonderlijke waterlichamen. Rest mij u nogmaals te zeggen dat ik u complimenteer met de mooie waterkwaliteitsrapportage en dat ik me aansluit bij het verzoek van de Water Natuurlijk en PvdA om de voortgangsrapportage niet vast te stellen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Smits van de Partij voor de Dieren.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren sluit zich aan bij wat de heer Middendorp zei, dat het een heel mooi rapport is geworden. Alleen zijn de resultaten niet iets om trots op te zijn. We hebben daarom vijf punten die wij graag willen inbrengen met vragen. Ten eerste sluiten we ons aan bij eerdere partijen die hebben aangegeven dat we heel graag een stappenplan zien, maar dan ook graag met duidelijke tussendoelen. Dus hoe gaan wij in de Kaderrichtlijn Water-doelen halen van 2027 en wat zijn de stappen ertussen die wij moeten halen? Dus dat is de eerste vraag. Ten tweede vinden we het heel goed om te zien dat er meer samenwerking wordt gezocht met de CTGB en de NVWA. Echter de vraag is of zij wel mee willen werken. Want bijvoorbeeld verschillende vergunningen die zij afgeven voor middelen gaat hun ook inkomsten zorgen. Inkomsten, kosten. En onze vraag is: welke middelen gaat het hoogheemraadschap inzetten om druk uit te oefenen om toch met ons mee te werken? Als derde vraag is dat in paragraaf 5.1 wordt gesproken over de license to produce. Onze vraag is: wat gaat hoogheemraadschap doen bij bedrijven die volgens ons hun license to produce hebben verloren? Dan als vierde vraag is: het Europese recht hecht er sterk aan dat burgers, ngo's en bedrijven de bescherming van de Kaderrichtlijn Water-doelen bij de rechter kunnen afdwingen. Met name het verslechteringsverbod en vanaf 2027 het bereiken van de goede toestand van alle wateren. Is dit niet extra reden voor het hoogheemraadschap om partners aan te sporen actie te ondernemen? En tot slotte, als Nederland in 2027 de doelen van de Kaderrichtlijn Water niet haalt, kan zij in gebreke worden gesteld door de Europese Commissie en kan er een dagvaarding volgen voor de verslechtering van de waterkwaliteit en de kwantiteit. Kan het hoogheemraadschap uitleggen wat de consequenties hiervan zijn als op de huidige weg wordt doorgegaan? En tot slot heb ik nog twee opmerkingen. Dat is dat we heel blij zijn dat er een brief gaat naar alle tuinbouwondernemers met de situatie van hun wateren. En ook sluiten we ons aan bij het voorstel van de heer Middendorp over het certificeren van de teeltvloeren. Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Van der Burg, Natuurterreinen.

De heer Van der Burg: Voorzitter, dank u wel. Allereerst dank aan alle collega's hier in de commissie voor de woorden en de goede vragen die gesteld worden. Ik ga proberen om dat niet te herhalen, want de punten doen ertoe.

De voorzitter: Dat ga ik samen met u proberen.

De heer Van der Burg: Ja, ik denk het wel. Maar ook natuurlijk de insprekers vanavond, het doet ertoe. Mijn eerste vraag is, of ik zou eerst nog zeggen dat onze vraag is ook wel, komt er een plan van aanpak? Dan het liefst niet geredeneerd dat er opnieuw plannen en onderzoeken gedaan moeten worden, maar vooral ook gericht op hoe gaat Delfland het doen? Dus niet wat. Het rapport voorziet wel in wat er allemaal moet gebeuren. Er staan heel veel activiteiten in genoemd die er, die nog in 2024, dit lopende jaar, zelfs uitgevoerd zullen worden door de organisatie. Maar hoe gaat de organisatie dat doen? En onze vraag is dan ook, die vragen willen we beantwoord zien. Is er een soort handboek om die actiepunten die we benoemd hebben in het rapport ook daadwerkelijk vorm te geven zelfs al in dit lopende jaar? Onze vraag is wel: kunnen we dan vervolgens, omdat het een doorlopend proces is, de voortgang agenderen in de commissie waterkwaliteit van

september '24? Dat is een concrete vraag, ik zou graag een toezegging willen hebben van de hoogheemraad om snel dit weer opnieuw op de agenda te hebben. Ik probeer mijn bijdrage verder te leveren met betrekking tot de voortgangsreportage, maar vooral ook op de uitnodiging die de hoogheemraad heeft gegeven in zijn inleiding. Wat is het handelingsperspectief? Zijn er ideeën die we nog verder aan kunnen reiken als het gaat over een handelingsperspectief om deze problematiek aan te pakken? De notitie schrijft, los van handelingsperspectieven, dat er vier grote uitdagingen zijn. Ik voeg er een paar toe, maar ik wil toch op die uitdagingen waar het rapport over spreekt even op ingaan. Over bestrijdingsmiddelen is de eerste. Er wordt gesproken over dat er een watercoachingstraject wordt ingezet, maar dat is natuurlijk een traject op de interne bedrijfsvoering van de sector zelf. Daar werken we effectief vanuit ook het waterschap aan een flankerend beleid, want we hebben echt flankerend beleid nodig als handelingsperspectief en dan door de sector ook zelf om op de lange termijn de waterkwaliteit te borgen. Dus niet even een bezoek, was is nu de stand van zaken, op de lange termijn moeten we tot borging komen. En die waterkwaliteit is aan de orde vanwege het feit dat de kwaliteit van de water technische installaties omhoog moet. Vaak blijkt uit toezicht en handhaving dat de kwaliteit van de technische installaties niet op orde is. Het ontwikkelen van beoordelingsrichtlijnen voor een keurmerk of een emissieprotocol, het maakt me niet zoveel uit, een emissieprotocol komt trouwens in de akkerbouw voor, zou onderdeel moeten zijn van dit watercoachingstraject. En ik weet niet precies wat nu de bijdrage van Delfland is en of dat we ook gericht met betrekking tot deze individuele bedrijven de sector hiermee aan het werk kunnen zetten. Dus de vraag is: wat kan Delfland hieraan bijdragen en welke resultaten moet het opleveren? Want volgens mij hebben we ook behoorlijk financiële bijdrage geleverd aan dit traject. Is Delfland bereid, mijn volgende vraag, hierover afspraken te maken in het platform duurzame glastuinbouw in het kader van de emissieloze kas? Dat is ook de reden dat ik dat rapport heb toegevoegd, want veel van afspraken die met de sector gemaakt worden, die vinden plaats aan andere tafels. Niet aan deze tafels, terwijl we wel hier moeten beoordelen en moeten besluiten over de voortgang van de situatie. Een vergelijkbare uitdaging is nutriënten en biociden. Dat is dus mijn tweede punt. Het ontbreekt aan controle op gebruik en toepassing van biociden. Iedereen spreekt over gewasbeschermingsmiddelen. Ik wil nadrukkelijk ook stellen dat biociden erbij horen. En dan in en buiten de kas. Het rapport van WUR, toegevoegd nu, gaat vooral in op de biociden en bestrijdingsmiddelen in de kas, maar ook buiten de kas is aan de orde. Grote waterige reststromen die komen in het oppervlaktewater met deze verontreinigde stoffen, inclusief bestrijdingsmiddelen en ook meststoffen. Dat blijkt ook uit dat rapport. Circulair hergebruik voor de teelt van deze reststromen is vaak niet mogelijk, omdat ze schadelijke stoffen bevatten. Dus de vraag is dan: waar blijven die stoffen? Gescheiden opvang van deze verontreinigde reststromen op bedrijven is veelal niet aanwezig. Een handelingsperspectief op aanpak van alle waterige reststromen met nutriënten en bestrijdingsmiddelen en biociden dus, zoals drainagewater, condenswater, reinigingswater enzovoort. Dat staat allemaal netjes in het rapport. Die is van belang. Ik verwijs dus naar het rapport wat toegevoegd is. Dan de overige stoffen. Wordt er in 2024 een analyse van deze stoffen, microverontreiniging, binnen het gehele watersysteem gemaakt? We spreken natuurlijk altijd over kadergerichte waternormen. Maar in ieder geval ook over de rapportage vanuit de Kaderrichtlijn waterlichamen. Wat dat betreft is het wel een trendbreuk, wat mij betreft, dat nu in het rapport duidelijk staat dat alle water, dus het overig water, moet voldoen aan de Kaderrichtlijn Water-normen. Dus hoe krijgen we zicht op wat er geloosd wordt in dat overig water, wat uiteindelijk in dat boezemwater in die Kaderrichtlijn Water terecht komt. Het is noodzakelijk om te komen en we hebben ook informatie nodig over hoe dat is in het overige water om te komen tot bronaanpak, tot bronemissie. Waar wordt er geloosd en wat wordt er geloosd en in welke mate? Zo staat er ook in het rapport dat er voor PFAS, dat is trouwens een verplichting voor 2024, dat er een volledige analyse moet zijn op deze zeer zorgwekkende stoffen in 2024. Ook aanpak van riooloverstorten valt in dit traject als het gaat over BBB, want we zijn natuurlijk erg verontrust over de chemische waterkwaliteit die riooloverstorten met zich meebrengt. Verloopt de uitvoering van de analyses,

inmiddels, we hebben alweer een derde van het jaar achter ons, op schema? Want in het rapport staat heel veel dat er in 2024 dat het uitgevoerd moet worden. En dus de vraag is: wanneer wordt de VV hierover geïnformeerd? En zijn we dus op schema? Een van de andere vier, en dat is een ander punt, dat is de ecologie. Niet alleen het NEZ-werk, maar vooral ook het grote potentieel in het overig water is voor ons van belang om richting te geven aan ecologisch beheer. Wat is de aanpak van harde beschoeiingen? Er is recent, de afgelopen dagen, de nodige mailwisseling geweest over harde beschoeiingen in het gebied in het Midden-Delfland. Maar in het rapport staat duidelijk dat het de bedoeling is dat we harde beschoeiingen zachter gaan maken. Maar wat wordt daar onder verstaan? Op de vraag die door Natuurterreinen is gesteld is gezegd in ieder geval in 2024 met een rapport komt. Ja, opnieuw weer een rapport enzovoort. Maar wat gaan we nu concreet doen? Hoe gaan we voorkomen dat er nodeloos die harde oevers aangelegd worden? Als het gaat over ecologie is onze vraag ook, er zijn inmiddels watersysteemanalyses uitgevoerd en worden die systeemanalyses ook openbaar, zodat ze voor iedereen inzichtelijk is en daar kom ik zo meteen op het laatste punt nog even op terug. Een ander punt wat ik wil toevoegen is fysisch. Licht is een belangrijke voorwaarde voor plantengroei en in het rapport staat duidelijk in onze waterkwaliteitsreportage dat in geheel Delfland het doorzicht slecht is. Dat verontrust ons. Dus geen waterplanten, nooit waterplanten, het gaat gewoon niet gebeuren. We zouden graag dus zien wat het plan is hoe we, en hoe hè, dat we dat gaan verbeteren, dat doorzicht in het gehele watersysteem. En als laatste, voorzitter, ik denk dat het toch belangrijk is, ook met betrekking tot het eerste punt wat ik zei, hebben we een plan van aanpak in de zin van hebben we handelen ook naar bijvoorbeeld gemeentes. Die worden nadrukkelijk betrokken in onze problematiek, de andere overheden. Maar dagelijks ervaar ik dat er kennis, dat er voorlichting moet komen en dat er heel veel kennis ontbreekt. Dus wat is en hoe gaat die voorlichting en educatie bedrijven? Heel goed hoor, als tuinders een brief krijgen, maar kunnen ze die brief ook lezen en snappen? Het is een moeilijk onderwerp. Snappen ze welke doelen gehaald moeten en wat dat betekent voor onze leefomgeving? Voorlichting en educatie is een belangrijk handelingsperspectief om doelen gerealiseerd te krijgen. Zoals het uitvoeren van de eco-kleurenkoers vraagt voorlichting en educatie. Gaat Delfland dit handelingsperspectief ook inzetten? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we door het rondje heen. Nu ligt de vraag voor...

De heer Van Boxmeer: Ik wilde vragen of ik mag schorsen. Dan kan de rest pauze hebben. Oké.

De voorzitter: Oké, dan doen we dat. Dames en heren. Gelukkig is de verloren zoon weer terug. Dus ik zou willen voorstellen om hem een eerste termijn van antwoord, hallo, om hem een eerste termijn van antwoord te gunnen. De hoogheerraad. Gaat uw gang.

De heer Van Boxmeer: Naast het feit dat het bespreken van mijn rapport in de groep bijzonder aardig was, ik me natuurlijk even terug heb getrokken met het ambtelijke apparaat om ook even te reflecteren op wat u gezegd heeft, val ik maar gelijk met de deur in huis. Ik ben niet voornemens een plan van aanpak te maken, komma maar, er is er in mijn beleving namelijk al één en die heet in de zekere zin het coalitieakkoord en in het andere geval de structuur zoals we die in hebben gebracht bij de begroting. Wat u wel aangeeft, en dat neem ik heel erg ter harte, is dat u dus niet genoeg ziet van wat wij doen en ook het effect daarvan onvoldoende vindt. En ik heb net besproken dat wij de activiteiten die wij op dit moment doen aan het reduceren van emissies, water, natuur en beïnvloeden op een dusdanige wijze aan u gaan doen toekomen dat u inziet hoe wij daar een structuur in hebben aangebracht en welke deelactiviteiten wij daarin uitvoeren. Daarnaast sloeg u aan op rapporten en onderzoeken waarvan u zei, en ik citeer maar even de heer Teerink: niet lullen, maar poetsen. Dat u niet zozeer geïnteresseerd bent in het feit dat er een onderzoek is, maar dat u wil weten wat we ermee hebben gedaan. Nou, dat lijkt me een hele concrete en eenvoudige in te vullen vraag. En dat

betekent dat indien er maatregelen worden getroffen, en ik zou zeggen dat is een logisch gevolg van het feit dat je een onderzoek pleegt, dat daaruit een informatieve brief volgt met de activiteit die we daarin gaan doen. Dit klinkt algemeen, dat is in een zekere zin ook algemeen, dus op dat gebied zal ik dadelijk nog een heleboel van uw vragen doornemen, maar even om een doorkijk te geven waar we mee bezig zijn. Rondom glas komt deze maand het projectvoorstel van de watercoach in DNH. En in die watercoach projectvoorstel maken we afspraken met glastuinbouw Nederland over de resultaten per polder. Wij volgen, zij volgen de resultaten in de polder en daarmee vult glastuinbouw Nederland in het nemen van verantwoordelijkheid om van binnen naar buiten toe te gaan werken aan het verminderen van lekkages. Als ik hier een oproep hoor of wij ons ook hard willen maken voor certificering, dan zou ik zeggen: nee, dat vind ik absoluut de taak van de glastuinbouw zelf, maar ik wil wel overgaan naar flankerend beleid. Want ik zie eigenlijk niet een toekomst waarin we zonder een waterdichte vloer kunnen voorkomen dat die lekstromen ontstaan. Op die manier zijn we eigenlijk op dit moment een stap aan het maken, maar besef ik, mede door uw feedback, dat dat voor u niet zo duidelijk zichtbaar is. Rondom stad, indirecte lozingen, riooloverstorten, micro's heeft absoluut onze aandacht, komen wij zeker met u op terug. Bij de waternatuur, de watersysteemanalyses. Daar neem ik u mee in een van de informatieve vergaderingen. Om u inzicht te geven, wat komt er nu uit een watersysteemanalyse? Maar vooral ook, wat doen we met die watersysteemanalyseconclusies? Dat het niet iets is wat je dan naleest en dan weet je hoe laat het is, maar dat je dan ook ziet wat er gebeurt. In de tweede helft van het jaar komen wij op het gedeelte beïnvloeden terug, in ieder geval met wat wij noemen de staat van het water per gemeente, waarin op gemeentelijk niveau gesproken wordt over de waterkwaliteit en de handelingsperspectieven die de gemeentes daarin hebben. We hebben een bestuurlijk overleg met de provincie Zuid-Holland over de KRW. En er komt een breder plan rondom beïnvloeden, omdat het ook gaat over andere partijen dan alleen maar de gemeente en de provincie. Voor de mensen die mee hebben gedaan met de brainstorm van de glastuinbouw, er komt ook in de loop van het jaar een uitwerking van de visie glastuinbouw na 2028. Dus het is nu hens aan dek om in 2027 de dingen te doen. Maar het gaat er ook over na 2027, dus 1 januari 2028, moet nul de norm zijn.

De heer Middendorp: Voorzitter.

De voorzitter: AWP, interruptie.

De heer Middendorp: Ik waardeer de verklaring van de hoogheemraad, maar ik heb een verduidelijkende vraag. U zegt: u ziet daar blijkbaar te weinig van, van al onze activiteiten. Maar we hebben toch echt uw twee rapporten goed gelezen en daar stond het niet in. Hoe kan dat dan?

De heer Van Boxmeer: Wat u gelezen heeft is het statusrapport over de waterkwaliteitsrapportage. Ik zal overigens gelijk het compliment dat u heeft gegeven aan de ambtelijke organisatie doorgeven, want mijn statistiek is niet de reden waarom het rapport nu goed is. En van de NEZ-rapportage, daarin ziet u niet de activiteiten waarmee wij die beoogde trendbreuk willen bereiken. En ik denk dat de opmerking zoals mevrouw Wijbenga die als eerste heeft gemaakt, als u dat had willen zien in de voortgangsrapportage, dan had u die niet kunnen vinden, want die staat er inderdaad niet bij. Dus de verschijningsvorm van de voortgangsrapportage was bedoeld om nieuwe handelingsperspectieven boven tafel te krijgen. Uit de discussie heb ik overigens niet daadwerkelijk nieuwe handelingsperspectieven gehaald. Dus daar concludeer ik dan bij af dat dit is wat we gaan doen en het is aan ons om hier op korte termijn die rubricering inzichtelijk te maken. Dan ben ik wel zestien zinnen verder en dan vraag ik me af of ik antwoord heb gegeven op uw vraag, mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Ik heb een antwoord gehoord.

De heer Van Boxmeer: Perfect. Dan wil ik toch even snel door een aantal specifieke vragen heen duiden. Vanuit Water Natuurlijk, en vergeef me dat ik niet alle antwoorden geef, was een van de opmerkingen: in de voortgangsrapportage noemt u daar vijf bouwstenen, maar u komt eigenlijk niet terug op al die vijf bouwstenen. Dat klopt. En dat heb ik in het rapport ook opgesteld. Dit is het startpunt en wij hebben als startpunt genomen de waterkwaliteitsrapportage en de NEZ-rapportage. Maar als het gaat over voorbereiden op de toekomst, dan moet je meer denken aan van de afdeling planvorming en beïnvloeden. Dat dat voor de volgende keer reden zou zijn om het alsnog op te nemen.

Mevrouw Wijbenga: Voorzitter, een interruptie.

De voorzitter: Mevrouw Wijbenga. Gaat uw gang.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Ja, in de voortgangsrapportage staat heel nadrukkelijk dat er een maatregelenpakket is van vijf elementen. U noemt net in uw introductie dat er veel meer gebeurt dan wij dus zien. Maar dat staat dus niet in de voortgangsrapportage. Ook niet iets over emissies. En als iemand, wie dan ook, de waterkwaliteitsrapportage 2023 leest, dan is natuurlijk de eerste vraag: en wat doen we eraan? Blijkbaar wordt er meer gedaan dan inzichtelijk is bij ons. Dus ik stel wederom voor, misschien moeten we het dan niet een plan van aanpak noemen, maar in ieder geval een lijst te maken van alles wat er gaande is, wat er gebeurt, in plaats van deze voortgangsrapportage.

De heer Van Boxmeer: En daarvan heb ik toegezegd dat ik daarmee kom aan de hand van de begroting, de drie bollen die daarin staan: emissies, water, natuurlijke beïnvloeden. Iedereen moet verantwoordelijk zijn, daar ben ik natuurlijk een groot voorstander van. Dan is natuurlijk de belangrijkste vraag: hoe verhoud je, je tot de andere overheid? Want het is natuurlijk niet zo dat wij zeggen: het gaat ons niet lukken, dus dan ligt de bal bij de ander. Vandaar dat wij ook op gemeentelijk en provinciaal niveau de waterkwaliteitsrapportage gaan verspreiden en proberen om de dialoog van raadsleden met B&W voor wat betreft het handelingsperspectief op gemeentelijk niveau van PS met GS als het gaat over bijvoorbeeld het regionaal waterprogramma zodat ook zij op de hoogte zijn van hoe het staat met ons water en de consequenties daarvan. En ik wil maar even een voorbeeld aanhalen van het proces op dit moment bij de provincie waarin er ruimtelijk voorstel is en waarbij het idee is om een tweede bron in de verordening van de provincie vast te leggen van Dunea. Dat is op zich een interessant besluit, maar als ik nou kijk naar de waterkwaliteitsrapportage uitkomsten bij ons en de eisen die worden gesteld aan het waterwindgebied, kun je bijna tot de conclusie komen dat die tweede bron niet in Delfland terechtkomt. Dus het gaat niet zozeer alleen maar over de waterkwaliteitsrapportage en de getalletjes, het gaat over het effect van die getalletjes op onze leefomgeving. En dan kom je misschien uit dat ergens anders in Zuid-Holland die bron moet komen, omdat onze waterkwaliteit onvoldoende is. Het essay van Utrecht, ja, de basis Noord-Brabantse waterschappen is vergelijkbaar met die in Delfland, daar komen de conclusies separaat van en het specifieke voor Delfland is dat wij in de uitvragen aan de Universiteit van Utrecht ook hebben gevraagd om mee te kijken naar, samen met de provincie en de gemeentes in ons gebied, naar de stappen die wij nemen op het KRW. Dus in de ander waterschappen was de vraag gericht op wat kunnen wij als waterschap beter doen? In Delfland hebben wij met de gemeentes en de provincie die vraag gesteld en krijgt dus ook de gemeente en de provincie daar handelingsperspectief over terug. En dat zal ergens in september, oktober gereed zijn en komt dan naar u toe.

De heer Middendorp: Voorzitter, bedoelt u dat dit niet een rapport van Delfland is, maar dat er meerdere opdrachtgevers zijn voor dit rapport? Ik snap het niet helemaal.

De heer Van Boxmeer: Wij coördineren het, maar de gemeente vanuit ons Delflandse gebied en ook de provincie is betrokken voor wat betreft vragen die specifiek over hun handelingsperspectief gaan.

De heer Middendorp: Financieel?

De heer Van Boxmeer: Ook financieel. Dan was er een vraag over de samenwerking met de glastuinbouw. Ik ben heel blij dat wij een programma nu hebben rondom de watercoaches, waarbij we juist de glastuinbouw ook ondersteunen in hun proces om aan de binnenkant van de sector ook te gaan werken aan het sluiten van de waterstromen. Dan was er een vraag vanuit de BBB met betrekking tot één brief. Op dit moment vindt er een dialoog plaats tussen LNV en de Unie voor wat betreft de vervolgstappen rondom de derogatie en ik denk dat het verstandig is ons daartoe te verhouden en naar de toekomst te kijken aangezien we het verleden proces niet gaan veranderen met een brief en op dit moment in ieder geval duidelijk aangegeven wordt op welke wijze de Unie en de waterschappen dus betrokken willen zijn in het verdere proces. Dan heb ik voor de statistiek voor de heer Middendorp nog wel een dingetje. In 2022 hadden wij tweeëndertig overschrijdingen, waarvan er zestien met een verboden stof. In 2023 hebben we zevenentwintig overschrijdingen, dus geen vijftien, maar zevenentwintig. Vijftien stoffen, zevenentwintig verschillende metingen en daarvan waren er vijf verboden stoffen. U gaf vervolgens een doorkijk naar hoe u kunt communiceren over de mate waarin gewasbeschermingsmiddelen gevonden zijn in polders. Ik wil graag aangaan, haken en u ook daarover informeren op de wijze zoals wij dat nu hanteren richting de glastuinbouwondernemers. Het gebied is gedeeld in polders waar wij meten en ik zou die systematiek willen handhaven zodat dat één op één hetzelfde blijft. Ik neem uiteraard uw uitdaging aan. U zei dat het mij niet ging lukken. Die neem ik aan en dan kunnen we dat aan het einde van de rit evalueren of u wel of niet tevreden bent. En u had nog een aantal opmerkingen over de indeling in het rapport, maar daar zou ik van willen voorstellen dat u dat eventjes naar mij doet toekomen, zodat we kunnen kijken of we dat nog in kunnen vullen. En of het dan in de waterkwaliteitsrapportage komt, dat houd ik even twee. Partij van de Dieren, samenwerking CTGB en VWA. Ik zou zeggen: samenwerking CTGB, aanspreken CTGB, samenwerking NVWA, absoluut. Daar wordt nu ook mee samengewerkt met de risico gestuurde aanpak. Daar gaan we overigens ook wel dialoog over aan. Want het voelt toch ook dat de NVWA een capaciteitsprobleem heeft. En dat dan dus de vraag komt: hoe belangrijk is water in het afwegingskader van de NVWA. Maar daar gaan zij over zelf. Dan de license to produce. Ja, ik zou zeggen: ik ben niet degene die de license to produce bepaalt van de glastuinbouw. Het is wel als ik eventjes een parallel trek met de derogatie, drie jaar voor het verloop van de derogatie greep de EU in. Ik denk dat er serieus zorgen zouden moeten zijn in de glastuingebieden. Rondom gewasbeschermingsmiddelen, maar ook rondom nutriënten. En dan is het goed als de sector zich oriënteert op het behoud van zijn license to produce. En dat doen ze ook, zich nu inzetten rondom het project van de watercoaches, om ook aan de binnenkant te zorgen dat de boel dicht blijft. Bescherming via de rechter. Ik zou zeggen, het is de werkelijkheid van vandaag. En het niet halen van de KRW-doelen, zou ik zeggen, in de KRW-impuls. Dat is een additioneel programma, wordt daar uitgebreid op teruggegaan en dan wil ik u daarover informeren zodra die informatie er is. Maar er is niks specifiek aan Delfland als wij de KRW niet halen ten opzichte van een andere locatie. Dus laat ik daar de inspanningen bij het KRW-impulsprogramma zitten. Dan de vragen Natuurterreinen. U vroeg afspraken met de platform duurzame glastuinbouw de Emissieloze Kas. Wij zijn met hen in dialoog. Maar ik denk dat als ik kijk naar tot nu toe, praten wij in de programma's ook van de Emissieloze Kas over kennisontwikkeling, communicatie en meer toezicht en handhaving. Ik denk dat wij voor wat betreft meer toezicht en handhaving het goed hebben gedaan. Communicatie, laat dan de laatste stap ongeveer zijn, de watercoach en het sturen van een brief. En nu is de grote uitdaging, de kennis moet geïmplementeerd worden. Eigenlijk, u oproep naar mij. Minder onderzoeken, meer poetsen. Dat is nu wat aan de orde is. Dus uiteraard kom ik graag met ze in gesprek. Maar platform duurzame glastuinbouw gaat niet leiden tot een verplichting tot certificering. Dus dat

zullen wij flankerend proberen te bereiken. Watersysteemanalyses informeer ik u over in een informatieve VV. En u had een aantal andere ingewikkelde vragen, hoe het licht en doorzicht in het watersysteem beter kan worden. Dat kan ik u hier nu niet vertellen. Maar dat nemen we mee. En dan had u nog over handelen naar gemeentes, voorlichtingen, educatie. Ja, dat valt in onze beleving onder de kop beïnvloeden. En dan is het eerste wat wij doen met de gemeentes, is hun informeren hoe het ermee staat. En dat hebben wij in eerdere instantie niet gedaan. Een gemeente als die de waterkwaliteitsrapportage ontvangt, haalt daar denk ik niet onmiddellijk voor zichzelf handelingsperspectieven uit. Dus die vertaalslag gaan wij maken. En daar wilde ik het bij...

De heer Middendorp: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Middendorp, gaat uw gang.

De heer Middendorp: Ik vind het wel humor, mijnheer Van Boxmeer, als u zegt: de gemeente haalt daar niet direct handelingsperspectief uit. Volgens mij heeft deze commissie aangegeven dat die handelingsperspectieven er ook helemaal niet instaan.

De heer Van Boxmeer: De humor is dat de staat van het water er nog niet is, dus dat is dan eerst...Nee, maar goed, ik heb u gehoord. Daar heb ik u ook een toezegging over gedaan, over reducering, rubricering hanterend vanuit de begroting. En dan maak ik u duidelijk wat ik daarmee bedoel. En daar zitten de handelingsperspectieven ook, want daar zitten namelijk de dingen in die we doen. De staat van het water staat hier los van. De staat van het water is de vertaling van de waterkwaliteitsrapportage naar gemeentelijk niveau. Wat ik hier met u bespreek, gaat over dat u mij opgeroepen heeft om in de voortgangsrapportage duidelijker te zijn wat we nu doen. Dat is... Oh, ik word even geattendeerd dat ik even moet kijken op mijn app. Wat een uitstekend advies. Dus ik zit nu even na te denken over wat de datum is. Kijk, dit stuk gaat in mijn beleving door naar de VV. Er kan nog een discussie bestaan over of het ter kennisgeving is of ter vaststelling. En ik zou zeggen dat in de volgende VV die rubricering aan u tegemoet gezonden kan worden. Dan was er nog een vraag over medicijnen. En daar wordt regelmatig een bepaalde hoeveelheid kilo aan medicijnen benoemd. En dan mag ik in een zekere zin blij zijn dat die niet voor ons van toepassing is, want dat is namelijk voor waterschappen waarbij het effluent geloosd wordt in het eigen gebied. Dan zeg ik ja helaas, want het volgende is dat wij die medicijnresten dus op de zee lozen, dus dat er absoluut wel een effect is. Maar de vervuiling van medicijnresten in ons gebied komt eigenlijk alleen maar voor vanuit riooloverstorten en niet van het lozen van effluent in het eigen gebied. Dan mag ik het woord aan u teruggeven, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de tweede termijn van de commissie. Blijkbaar gaan we daar nog niet naartoe. Mevrouw Wijbenga, gaat uw gang? Ja, tweede termijn? Dacht ik ook namelijk. Daar wil ik u vragen om kort te reflecteren op de antwoorden van de hoogheemraad en tevens het gevraagde besluit even te behandelen, want het gevraagde besluit is de voortgangsrapportage waterkwaliteit 2023 vast te stellen. Dus daar hoor ik graag uw opinie over. Zal ik hetzelfde rondje maken? Dan begin ik weer bij mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Eerst over het besluit. Ons voorstel zou zijn dat we de waterkwaliteitsrapportage 2023 ter kennisgeving aannemen en de voortgangsrapportage niet vaststellen, omdat we geen inzicht hebben in wat er allemaal gaande is. En er is blijkbaar veel meer gaande, tenminste die indruk is gewekt, dan in de voortgangsrapportage staat. Dat is over het besluit. Dan heb ik drie puntjes nog. Het eerste is een vraag van mij, is nog niet beantwoord. Het gaat over dat historisch onderzoek wat

plaatsvindt en mijn vraag was of dat betreft de vierenveertig vervuilde baggerlocaties? Dat is de eerste vraag. Het tweede is heeft te maken met wat er net gezegd werd over medicijnresten. Maar het zou natuurlijk wel kunnen zijn dat diergeneesmiddelen wel natuurlijk in dit gebied terechtkomen. Of hij daarop kan reflecteren? En het derde punt is het door de AWP ingebrachte rapport van de STOWA, wat de hoogheemraad daarmee gaat doen? Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Dank voor de antwoorden en ook blij om te horen dat wij in ieder geval dat effect, als het om medicijnresten gaat, bij ons voorlopig niet van toepassing is. Maar wat dan in de zee terechtkomt, daar zouden we misschien later een keer naar kunnen kijken, maar dat even terzijde. Maar in ieder geval fijn om dit antwoord zo te krijgen. Wat de dieren betreft, daar werd ik net ook op geattendeerd, die vraag heb ik ook op dit punt. Voorzitter, wij als VVD-fractie gaan akkoord om dit stuk vast te stellen, want we krijgen van de hoogheemraad gewoon duidelijk antwoord. Maar ook die voorbeelden die hij zo net noemde, de beantwoording is wat ons betreft gewoon voldoende, maar wel met die stappen die ook zo verwoord zijn zoals hij net heeft aangegeven. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: En impliceert dat, dat u het formulier nog iets gewijzigd wil hebben qua vaststelling?

Mevrouw Örgü: Nee, voorzitter, gewoon zoals hij het net heeft geformuleerd.

De voorzitter: Dat is net iets anders als het er nu ligt. Ja, maar moet hij het opschrijven in dat formulier of kan het zo blijven?

Mevrouw Örgü: Kunt u dan precies de vraag stellen wat u wilt, wat u bedoelt?

De voorzitter: De voortgangsrapportage waterkwaliteit vast te stellen. Dus dat betekent ongewijzigd vast te stellen.

Mevrouw Örgü: Wij gaan ermee akkoord met de extra aanvullingen die er net zijn gedaan, voorzitter, door de voorbeelden die zijn genoemd door onze hoogheemraad. Die zijn voor ons voldoende om het zo vast te stellen zoals hij nu hier is geleverd.

De voorzitter: Oké, helemaal goed. Dan ga ik naar mevrouw Westphal.

Mevrouw Westphal: Dank u wel voorzitter. Wij ook, BVNL steunt de vaststelling van de voortgangsrapportage waterkwaliteit.

De voorzitter: Dan ga ik naar de ChristenUnie.

De heer Grashuis: Dank u wel, voorzitter. Dank voor de beantwoording, dank ook voor de toezeggingen. Wij kunnen ook overgaan wat ons betreft tot het vaststellen van de voortgangsrapportage.

De voorzitter: Ga ik naar het CDA, mijnheer Zwinkels.

De heer Zwinkels: Ook van deze kant dank voor de beantwoording. Wij willen het ook graag vaststellen en wat ons betreft kan het als hamerstuk naar de VV.

De voorzitter: Mijnheer Van den Berg, van Ongebouwd.

De heer Van den Berg: Dank u wel, voorzitter. De beantwoording en de extra toelichting van onze portefeuillehouder en de stappen die genomen worden de komende tijd is voor onze fractie voldoende.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Dijkshoorn, BBB.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel voorzitter. Ook wij kunnen instemmen met wat er is toegezegd en met de voortgangsrapportage. We hadden nog wel even een vraag en dat ging eigenlijk over die zware metalen zoals kobalt, seleen en zink. We hebben een technisch antwoord daarop gehad en dat hebben we ook teruggezien wat Natuur had gesteld. Maar er staat ook bij: Delfland verwacht dat er nauwelijks mogelijkheden zijn om deze uit het oppervlaktewater te verwijderen. Geldt het dan ook, tellen die mee voor de one in all out principe? Misschien is dat even goed om dat ook te bevestigen, want dan kunnen wij daar ook het ja knikken van straks even goed bevestigen. Dank u wel.

De voorzitter: Kunt u het gelijk even bevestigen, want dan staat het op de op de band?

De heer Van Boxmeer: Ik kom er dadelijk op terug.

De voorzitter: Oké, dan ga ik naar de heer Teerink van de PvdA.

De heer Teerink: Dank voorzitter. De heemraad gaf aan dat hij misschien een beetje in algemene termen zijn betoog begon, maar ik vond het eigenlijk heel duidelijk. Ik wil alleen nog even aan de heemraad vragen of het feit dat wij, dat we dat handelingsperspectief of al die acties die er al gebeuren, dat we daar nu geen zicht op hebben, of hij dacht dat we daar geen behoefte aan hadden of dat we dat allemaal al wisten? Ik vind het wel interessant om te weten waardoor we eigenlijk een beetje op andere speelvelden lijken te spelen. Ook heeft de heemraad gesteld dat hij eigenlijk geen nieuwe handelingsperspectieven heeft gehoord vandaag. Hij nam zelf de uitdaging aan om wel aan de KRW-doelstellingen te voldoen. Ik denk dat wij als commissie de uitdaging aan moeten nemen om straks toch nieuwe handelingsperspectieven aan te dragen. Maar dat zullen we dan zien. De vraag over het vaststellen van het stuk. Ik weet niet wat de meerwaarde precies is. Ik stel vast dat de waterkwaliteit nog wel wat te wensen over laat. Als de waterkwaliteit ermee geholpen is om deze rapportage vast te stellen, dan wil ik dat graag doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de AWP, mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank u wel. Ja, ik heb twee concrete aanpakken gesuggereerd. Focus op de grondgebonden teelt. Er is een moeilijk woord, het heet lysis of lysimeter. Daarmee kan je zien hoeveel water er door je grond stroomt. En dat kan blijkbaar ook met een computermodel. Collega Van der Burg zal dat waarschijnlijk allemaal kunnen uitleggen. Daaruit blijkt dat er gewoon griezelige hoeveelheden pesticiden via de bodem verdwijnen. Je zou ook kunnen inzetten op flankerend beleid om biologische teelt te bevorderen, dat soort dingen. Dus er is wel wat meer mogelijk. Ik heb ook aangegeven dat vloeren belangrijk zijn. U zegt van: ja, daar gaan we niet over. Nee, dat snap ik, maar u heeft het over het hele speelveld wat u wilt bereiken. Dus vloeren zijn nog duidelijk een aanpak waarmee u op de korte termijn succes kunt boeken. Korte termijn, drie, vier jaar. Daar praten we natuurlijk wel over. Dus ik waardeer uw intenties en uw reeks aan toezeggingen wat u allemaal met ons gaat delen. En ik hoor nu vandaag voor het eerst over de staat van het water voor de gemeente. Dus dat is waarschijnlijk goed nieuws, maar dat weet ik niet. Daarom wil ik voorstellen, want u zei net... Even terug, herstel, voorzitter. De hoogheemraad deed net de toezegging dat hij in de volgende

vergadering ons een lijst of een gerubriceerde notitie gaat presenteren met daarin alle activiteiten die lopen. Mijn voorstel zou zijn om die lijst en dit stuk te combineren en het dan in de volgende vergadering vast te stellen.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan ga ik naar de heer Smits, Partij voor de Dieren.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter. Wat betreft Partij voor de Dieren kunnen wij akkoord gaan met de vaststelling van de rapportage. En ik bedank ook de hoogheemraad voor het beantwoorden van de vragen. Echter miste ik nog wel een antwoord en dat is welke middelen gebruikt zullen worden om de partners ertoe te bewegen dat waterkwaliteit bovenaan hun prioriteiten komt. Dus bijvoorbeeld bij de CTGB en de NVWA. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Van der Burg, Natuurterreinen.

De heer Van der Burg: Voorzitter, dank u wel. Even een eerste opmerking. Ik wil toch even terugkomen op het keurmerk of de certificering daarover. De hoogheemraad die doet het wat mij betreft wel makkelijk af. De waterschappen zijn gesprekspartner in dat platform duurzame glastuinbouw waar we dus onderdeel van zijn. En daarop inzetten, ook als flankerend beleid, lijkt me wel degelijk noodzakelijk om de sector zelf, en ik kan me wel vinden in de opmerking dat wij dat niet moeten doen, maar de sector moet doen, maar het zal daar besproken moeten worden. En in dat overleg, dat is volgens mij ook het enige overleg waar de overheid, de sector, het bedrijfsleven mee in overleg is. Dus het zal ook overgedragen worden aan andere overheden om dit type flankerend beleid te realiseren. Dus ik zou er toch wat scherper in willen zitten. Nogmaals het verzoek om dat daar wel nadrukkelijk aan de orde te stellen. En ik zeg dat ook vanuit, denk ik, toch de sector zelf. Je kunt zeggen van: het is ons belang, wij kunnen niet op deze manier aan handhaving en de problematiek op blijven lossen, maar men kan zelf, voor henzelf ook, license to produce, om aan dit type onderwerpen te werken. Die kant zal het op moeten gaan. Dat gezegd hebbende, vaststellen de voortgangsrapportage. Ik kan me toch wel vinden in de opmerkingen van de overkant. Ik kan me voorstellen dat het toch als besprekestuk in de VV komt en dat daar mijn collega ook nog wel het nodige over wil zeggen. Dus ik moet helaas dat aanhouden om te zeggen of dat het een besluit, of dat het hard besluit is nu of dat we daar toch een gelegenheid hebben om nog input te leveren. En die gelegenheid wil ik toch bieden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik even naar de hoogheemraad. Tweede termijn.

De heer Van Boxmeer: Tweede termijn. De vierenveertig locaties van de waterbodem, daar werd niet naar verwezen uit historisch onderzoek. Dus dat betreft andere activiteiten. Medicijnresten en dan van diergeneesmiddelen, die treffen wij jaarlijks één keer, circa één keer per jaar aan. Dus ik heb niet het idee dat, dat een heel zwaar punt is. Dan het STOWA-rapport. Ik zou zeggen dat STOWA-rapport geeft een ongelooflijk goede kapstok om het gesprek te voeren. De aanbevelingen, de zes aanbevelingen zijn ongelooflijk concreet. En ik heb ook al de vraag gesteld: hoever staat het met die aanbevelingen? Je ziet bij de toelating bijvoorbeeld twee elementen. En één van die elementen ging over de veronderstelling dat een kas nagenoeg emissie loos is. Daar zit een model onder en dat model wordt nu onderzocht bij de WUR. En dat ligt tussen LNV en de WUR. Dus daar komen wij regelmatig op terug. De vier anderen gingen over de reststromen en die zijn eigenlijk in het verlengde van hetgeen wat ook in het rapport was, wat Natuurterreinen heeft gedaan. Dus dit rapport biedt ons juist houvast om met partners te spreken en partners aan te spreken. De zware metalen, daar komen we op terug. PvdA, waarom dat beeld? Dat heeft eigenlijk te maken met dat wij in de voorbereiding zijn met allerlei besluiten waar wij wel heel druk mee bezig zijn, maar jullie inderdaad niet kennen. Dus het projectvoorstel van de watercoach komt deze maand in DNH. Dan weten wij dat, dat er aankomt en jullie niet.

Dan kom ik toch nog even terug op de eerste termijn, want de heer Middendorp maakte nog een opmerking over: ik vind het vervelend dat een rapport eerder bij de pers ligt dan bij mij. Dat rapport lag niet bij de pers. Dat rapport, daar werd naar verwezen in de DNH-brief. En dat werd, zullen we maar zeggen, de tekst uit de nieuwsbrief werd letterlijk geciteerd, waarbij misschien de suggestie werd gewekt dat het rapport in hun bezit was, maar dat was niet het geval. Het lijkt mij inderdaad een hele terechte opmerking dat u zegt dat u als eerst moet worden geïnformeerd en niet de rest van het gebied. Dan geeft u focus op grondgebonden teelt. Ik zou zeggen: het lijkt mij inderdaad dat als keer op keer blijkt dat daar ons grootste probleem zit, dat we daar stappen in moeten ondernemen. Nou, de lysimeter is daar een voorbeeld van. Biologische teelt, dat hebben wij zelfs al gevraagd bij het CTGB in het gebruikersvoorschrift. Eerst biologisch en zelfs geen chemisch als er biologische middelen zijn. En voor wat betreft de vloer, en dan haak ik een beetje aan op de opmerkingen van Natuurterrein en van het AWP. In 1998 zijn alle vloeren van tankstations vloeistofdicht gemaakt. Ik zou zeggen, dat klinkt mij als muziek in de oren. Maar is binnen de glastuinbouw op dit moment nog niet gelukt. Ik denk dat als we het hebben over wat is het perspectief in 2028, dat als je in 2028, herstel, als je in 2027 niet de trendbreuk hebt bereikt voor wat betreft de gewasbeschermingsmiddelen, dat je niet anders kunt komen dan tot het gaan vereisen van een vloeistofdichte vloer. En dan kom je uit bij de belangrijke vraag: wie gaat die discussie starten? Die discussie starten gaan wij doen, maar wie heeft de bevoegdheid om het besluiten? Daar durfde ik natuurlijk het antwoord op te geven dat wij niet zijn, maar dat u zich kunt voorstellen dat we die kant op gaan. Dat uw verzoek om de voortgangsrapportage en de rubricering te combineren, daar ben ik geen voorstander van. De voortgangsrapportage zou ik graag in de VV bespreken. De rubricering is gewoon een stuk wat we aan gaan leveren voor de volgende commissievergadering en komt dus in de vervolgcyclus te staan. Partij voor de Dieren, welke middelen? Ja, dat gaat ten eerste over het informeren van partijen dat ze een rol hebben. En vervolgens aanspreken. Dat aanspreken, we gaan niet elke keer met een gestrekt been het gesprek aan, want we willen het wel met elkaar samendoen. Maar er moet wel wat gebeuren. En het is duidelijk dat wij op een aantal belangrijke punten rondom emissies, maar ook rondom waternatuur, afhankelijk zijn van derden. Daar moeten wel dingen gebeuren. We gaan meer en meer praten in de zin dat zij daar ook een verantwoordelijkheid hebben. De KRW wordt gekoppeld aan de waterschappen, maar is niet ons feestje alleen. En dat beeld, dat heerst zo links en rechts nog. Daar komen we bij het volgende agendapunt ook nog op terug. Over dat, dat beeld heerst.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Ja, voorzitter. Ik vind het wat vreemd dat het naar de VV gaat om vast te stellen, terwijl u zelf zegt, de hoogheemraad zegt zelf, op zware metalen komt hij nog terug. En het allerbelangrijkste, op al die andere activiteiten, maatregelen die genomen worden om de waterkwaliteit te verbeteren, komt hij ook nog terug. En zegt hij: dat komt in de volgende commissie aan de orde. Dan zou toch een normale procedure zijn, eerst in de volgende commissie, waarbij die andere zaken aan de orde komen, en daarna pas alles vast te stellen in de VV?

De voorzitter: Mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Ik steun het verzoek van mevrouw Wijbenga.

De voorzitter: Ik kijk even naar de rest van de commissie. Hoe zit u daarin?

De heer Van Boxmeer: Zou ik misschien ook mijn standpunt mogen toelichten, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Vooruit dan.

De heer Van Boxmeer: Ik heb natuurlijk in de inleiding ook gezegd: ik zie de voortgangsrapportage als één moment in het jaar, maar niet het enige moment. Ik heb heel goed gehoord dat uw kritiek op de huidige vorm van de voortgangsrapportage is dat u zegt: luister, wij zien niet wat er allemaal achter speelt. Mijn voorstel zou zijn dat wij met elkaar gedurende het jaar juist over de activiteiten praten, maar niet over de voortgangsrapportage. En dat ik volgend jaar weer met een voortgangsrapportage kom, maar dat u dan zegt: we hebben heel goed in de gaten gehad wat u al die tijd heeft gedaan. Kunt u nog steeds ontevreden zijn over de uitkomst, maar bent u in ieder geval in het proces meegenomen. Dus ik denk dat het nu meenemen van de rubricering en het dus wachten met het vaststellen van de voortgangsrapportage...Ik ben op zich niet voornemens de voortgangsrapportage te veranderen. Ik ben voornemens u op een andere manier te informeren over de activiteiten die we doen.

Mevrouw Wijbenga: Voorzitter, een procedurevoorstel zou kunnen zijn: we stellen vast in de VV de waterkwaliteitsrapportage 2023. En nadat we dus al die aanvullende informatie hebben gehad, stellen we wat we dan ook hebben besproken, of een aangepaste voortgangsrapportage, of de lijst, hoe u dat ook wil zien, stellen we dan vast. We kunnen toch niet een onvolledige voortgangsrapportage vast gaan stellen. Ik vind het heel merkwaardig.

De voorzitter: Voorstel is een soort dubbelslag te maken. Mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Ik zou natuurlijk nog een keer kunnen aandringen, maar dat ga ik niet doen. Ik ga het anders...Ik ga de hoogheemraad vragen, want eigenlijk zei u al: de volgende commissievergadering heb ik dat stuk. Wat gaat er nu zo vreselijk mis? De waterkwaliteitsrapportage wordt vastgesteld. De voortgangsrapportage wordt aangehouden. En dan heeft u een goed startpunt voor al die volgende jaren, waarin ook meteen de acties benoemd zijn. Als u dit stuk nu vaststelt, dan blijft dat rondslingeren, los van al die andere goede dingen die u van plan bent. Dus ik praat vanuit uw belang. Laten we er het bundelen.

De voorzitter: De hoogheemraad.

De heer Van Boxmeer: Als u het zo zegt, kan ik eigenlijk bijna niet anders dan het er toch niet mee eens zijn. Omdat de activiteiten voor mij vastgelegd liggen in de begroting zoals we die hebben besproken met elkaar voor 2024. Dus ook al zou ik met de rubricering wachten, ik voorzie niet dat ik de voortgangsrapportage ga veranderen daarop. Dus de basis van de activiteiten liggen in mijn beleving in de begroting. Vandaar ook mijn teruggrijpen naar reductie emissies, waternatuur en beïnvloeden. Dat waren de drie kopjes met de activiteiten. Dus ik...Als u zegt: stel het een cyclus later vast, dan roep ik misschien bij u het beeld op dat ik de voortgangsrapportage ga wijzigen, maar dat ben ik niet voornemens.

De heer Middendorp: We vragen dat om het te bundelen. Voorzitter, ik wil graag het woord bundelen nog een keer onder de aandacht brengen. Dank u wel.

De voorzitter: Hij heeft het woord bundelen nog onder uw aandacht geb...

De heer Van Boxmeer: Hoe zeer ik de collega Middendorp en Wijbenga waardeer, denk ik dat ik dit ter discussie aan de commissie geef of in de VV. Maar ik mis de meerwaarde. Ik heb veel meer aan het koppelen richting de begroting dan dat ik het idee heb dat het de voortgangsrapportage wijzigt.

De voorzitter: De facto doet mevrouw Wijbenga het voorstel van een dubbelslag, maar dat doet u zelf eigenlijk ook al, want u zegt in de volgende keer komt er nog een stuk, namelijk de rubricering.

De heer Van Boxmeer: Ja, maar die zie ik niet gekoppeld aan de voortgangsrapportage, die zie ik gekoppeld aan het activiteitenplan van de begroting. Dus van mij hoeft, ik wil, geen koppeling maken tussen die twee.

De voorzitter: Zal ik dan met u afspreken dat dit bespreekstuk naar de commissie of naar de VV gaat en dat we eventueel daar nog zien hoe het verder gaat via moties en amendementen? Dan is daarmee dit stuk behandeld.

04.B.02 Besluitvorming aanpak Amerikaanse rivierkreeften Delfland

De voorzitter: Dan gaan we kreeften vangen. Wie kan ik al eerste het woord geven over de rivierkreeften?

De heer van Boxmeer: Uiteraard de hoogheemraad die een kleine inleiding doet. Mag ik het woord, mijnheer de voorzitter?

De voorzitter: U heeft het al.

De heer Van Boxmeer: Ter besluitvorming ligt voor de aanpak rivierkreeften waarbij de input vanuit het beeldvormend overleg meegenomen is. Een deel van die elementen is direct verwerkt en een deel komt in de verdere uitwerking. Tussen deze en de vorige vergadering zijn meerdere nieuwsberichten naar voren gekomen die van invloed kunnen zijn geweest op uw beeldvorming en ik wil graag puntsgewijs de uitgangspunten voor deze uitwerking benoemen. Ten eerste: het ministerie van LNV is verantwoordelijk voor de uitvoering van het exotenbeleid. Lees: de keuze en uitvoering aangaande rivierkreeften, beheersen, bestrijden, etc. Ten tweede: wij hebben als onderdeel van het RBO Rijn-West het ministerie van LNV aangesproken op het uitblijven van resultaten in het nemen van hun verantwoordelijkheid. Ten derde: de populatiegroei en de verspreiding van de rivierkreeft in ons gebied vergt dat wij direct actie ondernemen en niet wachten. Ten vierde: we gaan ons vooruitlopend op actie van het ministerie richten op het beschermen van onze nieuw aangelegde waternatuur, zodat een robuust ecosysteemherstel plaatsvindt waar de rivierkreeft niet in gedijt. En als laatste: de kosten van deze mitigerende maatregelen zien wij als te dragen kosten door het ministerie van LNV. En daar wilde ik het bij laten.

De heer Meijdam: Dank u wel voorzitter. We vinden het goed dat de Amerikaanse rivierkreeft spoedig en voortvarend wordt aangepakt. Zou gaan worden aangepakt. Wat er in dit voorstel naar ons idee ontbreekt: het besluit bestaat uit twee delen. Het instemmen en het uitwerken van een plan van aanpak en het ontwikkelen van een strategie. En bij allebei de onderdelen wordt niet aangegeven wanneer het verwacht wordt dat het klaar is. En dat zouden we heel graag een idee van willen hebben, want we hebben het gevoel dat, zoals de hoogheemraad ook aangaf, dit een urgente situatie is en het zou fijn zijn als dit snel klaar is. Wat ook een beetje raar is aan dit voorstel, en wat ook wel leidt tot een vraag, is de sectie financiën. Dit voorstel, in het voorstel wordt gevraagd om twee documenten te gaan produceren. En onder sectie financiën staat: financiële gevolgen worden later uitgewerkt in een van die twee documenten. Is het produceren van die documenten en dus het voorstel wat hiervoor ligt dus gratis ofzo? Ja goed, en als dat het laatste geval is, ja dan zou ik zeggen: gaat uw gang.

De voorzitter: Dan ga ik naar de heer Tas, van de BBB.

De heer Tas: Dank u wel, voorzitter en dank voor de antwoorden op onze technische vragen. Wat wij uit de antwoorden opmaken is dat er voorlopig nog niet gestart wordt met het afvangen op grote schaal en dat er wederom meer onderzoek gedaan wordt. Het is goed dat Delfland verantwoordelijkheid neemt voor onze

natte ecologische zones. Echter, wij willen de hoogheemraad vragen om toch meer natte ecologische zones, om bij meer natte ecologische zones vangmethodes te testen. Zodat er sneller veel meer data beschikbaar komt. De twee aangewezen zones lijken ons aan de kleine kant, te klein om meerdere methodes goed te kunnen testen. We zouden het daarnaast zonde van het geld vinden als blijkt dat de natte ecologische zones die dit jaar en de komende jaren worden gerealiseerd direct al schade ondervinden van vraat door de rivierkreeft. Onze oproep is: begin zo snel mogelijk en wel op zoveel mogelijk plekken tegelijkertijd. Graag willen wij ook nog even terugkomen op de innovatieve vangtuigen en de doorontwikkeling daarvan. Helaas zijn er op deze vragen geen antwoorden gekomen. De reden voor deze vragen zijn eigenlijk dat wij bang zijn dat er te veel verwacht wordt van deze vangtuigen. Buiten het feit dat de vangtuigen naar alle verwachtingen niet heel efficiënt zijn, rijst de vraag of er überhaupt een partij is die die vangtuigen wil gaan produceren. De vangtuigen zijn immers officieel niet voor het grote publiek beschikbaar, dus de afzetmarkt is slechts beperkt. En dat terwijl er buiten de palingfuik al veel vangtuigen op de markt zijn waarin bijvangst op zich goed kan overleven. Deze vangtuigen zijn nu beschikbaar en niet pas over een jaar of twee of drie zelfs. Daarbij zijn de kosten voor deze vangtuigen redelijk te noemen. Zorg dus dat de beheersorganisaties, intern of extern, met de reeds aanwezige vistuigen aan de slag kan. Door A. de reeds bestaande vistuigen uit de visserijwet te halen, zodat deze beschikbaar komen voor andere partijen of door de tweehonderdvijftig hectare water eis die aan een visserijbedrijf gesteld wordt specifiek voor de schaal-schelpdiervisrecht te verlagen zodat beheersorganisaties zich kunnen inschrijven in de register voor de beroepsbinnenvisserij en dus direct met de bestaande vangtuigen aan de slag kunnen. Om de vaart erin te houden zou ik willen vragen om beide opties te overwegen. Tot slot concluderen wij dat de bal voor het overige water, of eigenlijk al het water, wordt neergelegd bij het ministerie van LNV. Kan de hoogheemraad, wellicht via de Unie, de minister tot spoed manen. De rivierkreeft staat sinds juli 2016 op de Unielijst van invasieve exoten. We zijn nu bijna acht jaar verder. Het lijkt erop dat we nu pas gaan nadenken hoe een en ander georganiseerd moet worden of gefinancierd moet worden. We zouden hier graag een duidelijk antwoord van de hoogheemraad op willen hebben. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Sunder, Ongebouwd.

De heer Sunder: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij dat er uiteindelijk na al die tijd een besluitvormend stuk is gekomen over de aanpak van de Amerikaanse rivierkreeften. Er is ook een mooi overzicht gegeven van wat er allemaal gebeurd is in de commissies in verloop van de tijd. We zijn hier al bezig vanaf 2020, dat is ongeveer al vier jaar geleden. En nu ligt er eindelijk een stuk waar wij iets van mogen vinden en dat is toch wel positief. Echter, het is met veel...

De voorzitter: Interruptie van de heer Middendorp en van de heer Meijdam. Eerst maar de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Begrijp ik het goed dat u zegt dat u het positief vindt dat u na vier jaar voor het eerst iets mag zeggen over een stuk? Ik zou namelijk zeggen dat ik dat niet positief zou vinden, omdat het zo lang geduurd heeft. Maar misschien begrijp ik het verkeerd.

De voorzitter: Dan de heer Meijdam.

De heer Meijdam: Ik had eigenlijk een verduidelijkende vraag. Voor ligt een besluit om in te stemmen voor het ontwikkelen van het stuk nog. Of verwijst u naar een ander stuk? Welk stuk verwijst u naar dat er nu al ligt?

De voorzitter: Dan de heer Sunder.

De heer Sunder: Mijn positiviteit dat het vier jaar duurt is eerder in sarcastische zin als in een serieuze zin. Sorry dat het niet helemaal overgekomen is.

De voorzitter: Het is fijn dat u het even toelicht.

De heer Sunder: Blijkbaar is het nodig. Waar was ik? Het wordt wel tijd dus. Ik vind het positief dat er wordt gekeken naar de prioritering van de NEZ-gebieden. Toevallig is er aan de Gaagweg begonnen aan een project wat een slordige half miljoen gekost heeft om daar een NEZ aan te leggen. Een vispaaiplaats. Het zou toch zonde zijn als alleen de rivierkreeften daar gebruik van maken en niet de vissen waarvoor die gebouwd wordt. Het voorstel zoals het er ligt is niet bepaald concreet. Er wordt een plan van aanpak opgesteld. Per wanneer kunnen we dat plan van aanpak verwachten? Wat gaan we daarin aantreffen? Wanneer kunnen we het concept ontvangen? Als het blijkt te werken gaan we het dan opschalen? Wordt het tussentijds geëvalueerd? Of verwacht u van ons als commissie zijnde een voorstel wat er allemaal in het plan van aanpak moet komen? Kortom, meer duidelijkheid over hetgeen is zeker gewenst. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Jansen, CDA.

De heer Jansen: Dank u wel voorzitter. Een goed gebruik vanavond is om eerst te beginnen met iets positiefs en een dank uit te spreken. Bij deze wil ik mijn dank uitspreken aan de heer Middendorp die dit al een aantal keren gevraagd heeft. Dus bij deze dank, ook dank dat er nu een stuk ligt inderdaad en ik sluit me ook aan bij de voorgaande sprekers daarover. Ja, rivierkreeften, we weten al langer dat het een groot probleem is in Delfland en ik zou daarom ook met drie vragen en een aantal suggesties zou ik graag wat input willen geven aan het plan van aanpak wat nu gevraagd of tenminste wat nu gaat komen. Rivierkreeften inderdaad, het gaat niet alleen om waterkwaliteit, maar het gaat ook om de om de dijken om het baggeren. We hebben sterk de indruk dat door rivierkreeft ook de hoeveelheid baggeren vermeerderd wordt. En we zien ook zelfs in het gebied dat de oevers ernstig ondermijnd worden door kreeften. Dus het is breder dan alleen waterkwaliteit. We hebben daarom drie vragen. We zouden willen vragen inderdaad of de portefeuillehouder in ieder geval bij LNV zou willen aandringen dat er nu snel inderdaad maatregelen komen. Bijvoorbeeld om het vangstverbod op te heffen. Er wordt al gezegd dat er meer ruimte komt, maar we hebben sterk de indruk dat als je het vangstverbod, als je daar wat ruimhartiger mee omgaat, dat dan ook, dat dan eigenlijk de grootste vijand van de rivierkreeft, namelijk de mens, dat dat een positieve bijdrage gaat leveren aan de overlast. Dus de vraag is: wil de portefeuillehouder bij LNV aandringen om het vangstverbod wat zo ruim mogelijk te maken op dit vlak? Tweede vraag die we hebben dat is dat bij de pilots is gebleken dat afvangen vrij effectief is. Alleen dat op het moment dat je de fuiken weghaalt, dat dan inderdaad de populatie weer snel terugkomt. Dus de vraag is eigenlijk: kunnen we inderdaad niet gewoon bij de pilots of op de plekken waar we nu, waar ze waren of waar ze komen te hangen, ze niet ook gewoon laten liggen? Want dan kun je zorgen dat in ieder geval de populatie zoveel mogelijk in toom gehouden wordt. En de derde vraag is: we denken dat het niet alleen een probleem is van Delfland, maar dat ook ondernemers en omwonenden graag willen meewerken bij het bestrijden van rivierenkreeften. Dus kan Delfland ook niet richting ondernemers en omwonenden de informatie aanbieden uit bijvoorbeeld de pilotstudie hoe om te gaan met kreeften en welke schades die aanrichten en hoe je dat zou kunnen voorkomen? We weten dat bijvoorbeeld in de Krimpenerwaard er al wel voorlichting wordt gegeven aan grondgebruikers over hoe zij rivierkreeften kunnen vangen. Dus dat zijn kort mijn drie vragen aan de portefeuillehouder en we steunen hem in ieder geval heel erg in het vervolg traject.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Grashuis, ChristenUnie.

De heer Grashuis: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik heb één korte vraag in het verlengde van wat net genoemd is en dat is of er good practices zijn bij andere waterschappen? Wij zullen niet de enige zijn en of we daarvan kunnen leren en meenemen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Westphal, BVNL.

Mevrouw Westphal: Dank u wel, voorzitter. BVNL steunt het voorgestelde besluit.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Örgü, VVD.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. De VVD is ook blij en dank de organisatie en het college voor het stuk dat nu voor ons ligt. We hebben een paar aandachtspunten die wij graag nog willen aanstippen. Ten eerste de kostenanalyse. Het college legde net ook al uit dat het bij LNV ligt. Maar we willen ook graag meegeven, als wij gewoon echt hele goede innovatieve ideeën hebben, is het misschien ook idee om bijvoorbeeld de Europese fondsen erbij te betrekken en te kijken of je andere manieren kunt vinden via subsidies of publiek-private samenwerkingsverbanden, waar collega Jansen zo net ook naar refereerde als het gaat om ondernemers. Tweede punt, voorzitter, is communicatiestrategie. Als je dit thema behandelt, wordt er gelijk gelachen van dan moet je zoveel mogelijk eten en dan los je het probleem op. Maar zo werkt het dus niet, want op een bepaalde manier moet je daar dan wel voor zorgen dat mensen dat kunnen vangen. Het moet allemaal geregeld worden, we weten het allemaal, maar ook met dit punt is wel belangrijk om te kijken hoe je lokale gemeenschappen, maar ook instanties hier informatie over kunt geven. Hoe kun je dit thema zo goed neerzetten dat daar dus daadwerkelijk ook de urgentie uit spat? Dat kun je dus ook via die communicatie doen. Het derde punt, voorzitter, wat wij belangrijk vinden en daar ligt volgens ons ook de crux, is de samenwerking en de governance. Het lijkt alsof Delfland eigenlijk de handen gebonden wordt, omdat wij niet de eindverantwoordelijkheid hebben en dat het bij LNV ligt. Wij denken van dit moeten we misschien dan toch op een andere manier proberen naar ons toe te trekken door gewoon veel meer dingen op te eisen. Dus te kijken van welke betrokken partijen zijn er en hoe kun je eigenlijk gezamenlijk een plan hebben waar ook alle partijen dan, alhoewel LNV hier natuurlijk het eindverantwoordelijke is, om te kijken van hoe je dan toch in die besluitvormingsprocessen daar je voet tussen die deur kan krijgen. En dan misschien kijken vanuit Delfland om daar op een assertieve wijze daar toch tussen te komen. Alhoewel wij niet het laatste woord hebben daar dan toch voorop te lopen om daar een idee over te hebben. Ja, ik probeer het even zo te brengen, want die assertiviteit is dus wel heel belangrijk. En hoe kun je dus eigenlijk faciliteren vanuit Delfland, dat is een vraag die we hebben, om regelmatig eigenlijk aan die tafel te mogen zitten om te kunnen overleggen, gezamenlijke werkgroepen bijvoorbeeld te kunnen genereren, waardoor je dat, waardoor je jezelf dat participeren zeg maar oplegt richting LNV om erbij te zijn op het moment dat het besluit genomen wordt en bij de besluitvormingsprocessen een onderdeel mag zijn. Dus mijn vraag aan het college is: hoe wordt op een actieve wijze gewerkt om een samenwerking te kunnen realiseren en om in de governance daar ook echt deelgenoot te kunnen worden? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Opdam, Water Natuurlijk.

De heer Opdam: Voorzitter, dank u wel. Wij zijn ook blij dat de hoogheemraad met een vervolg is gekomen op het gesprek in de commissie van 14 november en ook vooruit wil lopen op de andere sporen en nu aan de slag gaat met een plan van aanpak voor het beschermen van de natte ecologische zone binnen ons beheersgebied. Maar voorzitter, waarom ons hier alleen beperken tot de twee zones, De Lier waterweg en de Oude Spui, die in 2024 zijn aangelegd? Water Natuurlijk begrijpt ontzettend goed dat er geprioriteerd moet worden, omdat volledig afvangen simpelweg niet haalbaar is. Maar wij zien veel liever dat er in het plan van aanpak in eerste

instantie wordt gefocust op de gehele NEZ en daarvanuit de meest kwetsbare plekken worden geïdentificeerd. Dus mijn vraag is dan ook: is de hoogheemraad bereid om het voorstel te verbreden met het in beeld brengen van de meest kwetsbare NEZ-gebieden in zowel 2024 als die daarvoor zijn aangelegd en op basis daarvan een voorstel voor financiering en organisatie te ontwikkelen? En ik heb al bij andere fracties gehoord dat die daar ook naar neigen. Verder, voorzitter, ik heb ook met interesse de bijgevoegde evaluatie van de afvangpilot gelezen waarin helder uiteen wordt gezet wat de laatste ontwikkelingen zijn qua innovatieve afvangmethode en hoe deze zich verhouden met de conventionele methode. En ik ben nieuwsgierig wat de hoogheemraad meeneemt uit dit rapport. Verwacht de hoogheemraad dat er nog kansen zijn voor innovatieve methoden met minder bijvangst? Of moeten we op een gegeven moment tot de constatering komen dat de huidige conventionele methoden simpelweg gewoon de beste zijn of de best voor handen zijn? En mijn vraag is: wanneer komt de hoogheemraad mogelijk tot die constatering? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Burg, Natuurterreinen.

De heer Van der Burg: Voorzitter, twee dingetjes. Ik wil eigenlijk toch ook, naast wat CDA heeft gezegd, aandacht vragen voor het watersysteem. Het gaat niet alleen om de ecologie, denk ik. En ik zou misschien kort even een eigen ervaring kunnen zeggen. Ik heb meegedaan aan NL Doet en toen hebben we toch maar een waterkering hersteld waar de waterkreeft omheen ging. Dus ik denk dat het zeker aan de orde is om te kijken van welke schade de waterkreeft kan veroorzaken aan zo'n watersysteem, met name aan waterkering. En dat als risicobeoordeling ook meenemen in het hele proces. Een tweede opmerking is vanuit Natuurterreinen. Dat wij toch wel inzetten op het ecologisch systeem en hopen met name niet alleen de discussie en focus op de NEZ-gebieden, wat natuurlijk belangrijk is in relatie tot onze investeringen die we gedaan hebben. Maar zo snel mogelijk tot uitbreiding komen van ecologisch beheer en aquatische ecologie in al onze watergangen. Wat mogelijk de druk op het systeem kan verminderen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Onderdelinden, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u wel, voorzitter. Het zal niemand verbazen dat wij een iets andere gedachte hebben over dit onderwerp dan wat de meeste collega's hebben. Laat hier geen misverstand over bestaan. Ook onze fractie erkent dat er een probleem is. Alleen wij zijn niet heel erg fan van de eenzijdige focus op het wegvangen van de rivierkreeften. In de technische vragen die wij hebben gesteld werd er, wij hadden gevraagd: waarom is er alleen maar die focus op wegvangen? Vervolgens werd gezegd: er wordt geen methode gespecificeerd, terwijl het voorstel toch wel degelijk voornamelijk ingaat op het wegvangen. En dat vinden wij niet fijn. Want er staat wel, als je het begint te lezen, dan klinkt het heel erg positief. We gaan de natte ecologische zones beschermen. We gaan de lokale ecologie versterken. Nou, dat zijn allemaal concepten waar we heel erg fan van zijn. Maar de manier waarop dat bereikt lijkt te worden is door het wegvangen van de kreeften. En ja, dat vinden wij toch een onprettig precedent zetten. Dat impliceert namelijk dat wanneer er een soort binnenkomt waar we last van hebben, dan betekent dat dat we die gaan uitroeien. Wij vinden dat een gevaarlijk pad om in te slaan. Wij merken ook dat er...

De heer Middendorp: Voorzitter, een interruptie.

De voorzitter: Mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Ik snap dat u allerlei palen gevaarlijk vindt, maar het is wel vastgesteld exotenbeleid. Als een nieuwe soort zich vestigt in Nederland, is in eerste instantie de eerste aanleg is om hem, inderdaad wat u dan zegt, uit te roeien, om hem te verwijderen. En dat is niet besluitvorming waar we hierover gaan, dat weet

u natuurlijk ook. Dus mijn vraag is, het is interessant dat u dat vertelt, maar wat is de boodschap die u nu aan ons wilt vertellen? We hebben, in een analogie, we hebben in Nederland besloten om rechts te rijden. Misschien is links rijden veel slimmer en vindt u dat ook, maar we blijven toch rechts rijden. Dus zo geldt het ook voor het exoten-beleid, dat is vastgesteld. Dat zou ongetwijfeld beter kunnen, maar wat wilt u nu precies en dan in het kader van het waterschap?

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Dank voor uw vraag. Kijk, ik ben het met u eens. Met dat sommige dingen die worden opgelegd, daar kun je wat van vinden, maar je kunt er niet zo heel veel aan doen. Alleen, de vraag is: wat doe je om dat te voorkomen? Een exoot komt niet zomaar binnen. We hebben ook exoten in Nederland waar we eigenlijk helemaal geen last van hebben. Die gewoon zijn geïntegreerd en waar we... Integreert in het ecosysteem en waar niet zo'n heel groot probleem mee is. En dat komt omdat op sommige plekken het lokale ecosysteem dat dus aankan. Een exoot kan alleen maar uit de hand lopen, laten we het zo zeggen, als het lokale ecosysteem zwak is. Dus ik ben heel blij met de suggestie in het voorstel dat we ecosystemen gaan versterken, want dat gaat hopelijk dan ertoe leiden dat het niet nog een keer voorkomt. Maar ja, ik heb toch het idee van het plan voor het wegvangen, het idee dat er een heel kortzichtige blik is en niet wordt gekeken naar hoe kun je nou voorkomen dat zo'n exoot zich hier vestigt.

De voorzitter: Mijnheer Jansen, CDA.

De heer Jansen: Ik heb een vraag voor mevrouw Onderdelinden. U zegt: we moeten die ecologische zones moeten we versterken. Daar zijn we het allebei roerend over eens. Maar wat we heel duidelijk zien is dat gewoon rivierkreeften die vernietigen gewoon die ecologische zones. Rivierkreeften die zorgen ook dat soorten die daar van oorsprong voorkomen, dat die het gewoon heel moeilijk hebben. Omdat er ook planten verdwijnen, er verdwijnen allerlei andere dieren, insecten verdwijnen enzovoort, want dat wordt allemaal opgegeten door die rivierkreeften. Dan kunt u toch niet zeggen: ik ben en voor die ecologische zone en ik wil graag die rivierkreeften wil ik daar laten zitten of daar wil ik niets mee doen, want dat past gewoon niet bij elkaar, dat kan niet. Of bent u dat niet met me eens?

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Ik denk gewoon niet dat het de enige manier is. Want kijk, er zijn ook onderzoeken bijvoorbeeld die stellen dat er ook nadelen zijn aan het wegvangen. Die stellen dat juist als je dat als bepaalde dieren weggevangen worden, dus bepaalde kreeften weggevangen worden, die normaal de populatie in toom zouden houden, omdat dan kleine, of dat de jongen, dat die worden gedood door de volwassen dieren, dat gebeurt dan niet meer. Dus dan krijg je een kortstondige dip om vervolgens weer een explosie in de populatie te krijgen. En ja, dat is een behoorlijk risico wat je neemt. Hoe je die gebieden vervolgens beter kunt beschermen, daar kunnen we het over hebben.

De heer Jansen: Hoe gaat dat dan? Wat is het alternatief?

De voorzitter: Graag via de voorzitter.

De heer Jansen: Voorzitter, ik had een vraag. Wat is het alternatief? Hoe kan je dan zorgen dat je die gebieden beter kunt beschermen?

Mevrouw Onderdelinden: Er zijn gebieden waar de natuurlijke vijand van de rivierkreeft meer voorkomt, waar ze het beter doen.

De heer Jansen: Voorzitter, welke vijanden dan?

Mevrouw Onderdelinden: Moerasvogels, roofvogels, meeuwen, meerkoeten. Wat was het? Baarsen geloof ik. De snoek.

De voorzitter: Voor dat mevrouw Onderdelinden haar betoog afrondt, zodat we niet alle diersoorten van de wereld genoemd hebben. Gaat uw gang.

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, mijn punt is: laten we vooral geen standaard zetten voor de toekomst, waarin alles wat ons niet bevalt op de uitroeijingslijst komt, want daar is uiteindelijk niemand bij gebaat. En dat laat ook gaten in het systeem waar vervolgens weer een andere soort die we niet zo prettig vinden in kan springen. En dat is iets wat we niet moeten willen, denk ik. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Middendorp, AWP.

De heer Middendorp: Voorzitter, dit is een beetje mijn onderwerp, zoals de heer Jansen van het CDA meldde. En ja, als u mij eerlijk vraagt, vind ik het gewoon een prutvoorstel. Maar dat zal ik politiek niet zeggen, dus ik zeg iets van: goh, u heeft heel erg uw best gedaan. En zoals de heer Sunder zegt: u heeft vier jaar lang uw best gedaan. Dat is een grap, maar dat is ook echt een serieuze ondertoon. U heeft nu vier jaar lang met ons gecommuniceerd via brieven. En dan gaan we over dit onderwerp waarin u zegt, we gaan een plan maken, gaat u met ons communiceren in een commissie. Ik snap niet wat daar de logica van is. Ik mis het plan en ik zou graag willen dat u met een plan komt. Ik begrijp dat er van de kant van de Partij van de Dieren bezwaar is tegen een plan is, dus die zijn ongetwijfeld gaan ze dit stuk nu steunen, schat ik? Want ja, dan komt dat plan er niet. Of niet snel. Of in ieder geval niet in deze periode. En ik zal het maar weer over de trendbeuk hebben. Ik heb u, en niet alleen ik zelf, maar een aantal van ons hebben u in november, ik hoorde net 14 november, gevraagd nadat de resultaten bekend waren geworden, waaruit bleek dat het wegvangen effectief was. Ook in Delfland, want ja, je kan niet andere gebieden vertrouwen natuurlijk, het moet hier gebeuren. En toen dat eenmaal was vastgesteld, toen hebben wij de vraag gesteld: en wat gaat u komend voorjaar doen? Toen zei u: niks, ik ga een plan maken. In die zin bent u wel consistent, want u heeft inderdaad nu een stuk neergelegd waarin u zegt dat u een plan gaat maken. Maar in november was u al zover dat u zei van: het kost, weet ik veel, één miljoen of vijf miljoen of tien miljoen, al naar gelang onze ambitie. Hier zie ik niet eens een ambitie, hier zie ik een zorg dat misschien de jonge aanplant opgegeten wordt. Gaas eromheen, klaar. Daar hoeven we ze niet voor weg te vangen. Dus ik ben hier helemaal mee... Ik snap het niet goed. Ik hoorde de heer Tas zeggen van: doe nou eens wat aan de governance kant. Zorg dat die vangtuigen nou eens gebruikt kunnen worden. In ieder geval voor mensen die rivierkreeften willen vangen. Ik begrijp dat de heer Tas daar zelf heel veel ervaring mee heeft. In plaats daarvan gaat u een tranen trekkend verhaal zetten dat het ministerie van LNV en daar wij kunnen eigenlijk niks. Nou ben ik geen jurist, maar ik meen toch dat ik u hier kan corrigeren. Het ministerie van LNV is, zoals het heet, bevoegd gezag. En dat komt omdat de rivierkreeft en de wolhandkrab onder de visserijwet vallen. Dat is wezenlijk iets anders dan verantwoordelijk voor het oplossen van het probleem. Verantwoordelijk voor het oplossen van het probleem van de exoten is neergelegd bij de provincies. Behalve dus deze vier kreeften. En zolang het ministerie van de LNV dat niet bij de provincie of bij de waterschappen neerlegt, hangt het dus ergens in de lucht. En dan kunt u zeggen: het LNV is niet duidelijk naar ons, of ze betalen niet mee, allemaal waar. Maar LNV is bevoegd gezag en niet verantwoordelijk voor het oplossen van het exotenprobleem. Dat is een belangrijk verschil. Het tweede punt is: wij hebben wel degelijk

een belang. Het is onze waterkwaliteit en het is onze KRW. Ik waarschuw al enige tijd voor wat er gebeurt in sloten. Die worden compleet kaal gevrotten. Er blijft geen kikker en geen salamander meer over. Niet omdat die kreeften kikkers en salamanders eten, maar omdat het leefgebied verdwijnt en omdat ze de kikker- en salamander-eitjes, het zogenaamde dril, met smaak denk ik, ik weet niet of ze het proeven, maar met smaak naar binnen werken. En ja, de rivierkreeft is een enorm succesvol biologisch beest, ontworpen voor heel andere omstandigheden. Die heeft het hier in Nederland met de klimaatverandering, we hebben geen ijs meer in de winter, die doet het hier geweldig. Dus die gaat ook nooit meer weg. Ik ben ook niet bang dat we door het wegvissen de rivierkreeft gaan uitroeien. Ik ben het met u eens vanuit mijn expertise als visserijbioloog, dat inderdaad als je de grote weg vangt, de kleintjes harder gaan groeien, dat klopt. Dat is eigenlijk wat we in die visserij ook bewust doen. Dus ja, als je meer gaat vangen kan je meer oogsten. Maar wat hebben we hier nou liggen? U heeft een intentie om een plan te gaan maken en u heeft daar geen geld voor genoemd en geen datum. Eerlijk gezegd zou ik dan deze commissie willen vragen om dit plan dan gewoon ook ter kennisneming aan te nemen. Dit hoeft niet vastgesteld te worden. Als u het toch wil vaststellen, dan wil ik er graag in de VV een motie over indienen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de hoogheerraad voor een reactie.

De heer Van Boxmeer: Had ik al een onvoldoende op mijn rapport. Nou is hij nog verder. Ik neem u even mee. Ik ga niet vier jaar terug. Ik ga terug naar de afvangpilot die wij voor drie jaar hadden ingestoken en waarbij ik in het begin van het jaar, naar aanleiding van het beeldvormende overleg, heb gezegd: we gaan het derde jaar op een andere manier invullen. Dat doen we omdat we uit het beeldvormend overleg naar voren hebben gekregen wat zijn nou de prioriteiten voor het afvangen van de rivierkreeften? Wij kunnen niet alle rivierkreeften in dit gebied afvangen. En daaruit kwam bij ons de conclusie: wij moeten ons richten op ecosysteemherstel en in dat ecosysteemherstel op de voor ons, voor de KRW, het NEZ-netwerk belangrijke gebieden. En derhalve is de pilot bij de twee locaties nu reeds begonnen. In die pilot gaan wij testen of dat wat wij beogen ook daadwerkelijk werkt. De effecten daarvan zijn in september, november bekend. Dan integreren we dat in de uitvoering van het plan, zoals dat zo mooi heet. Het idee achter dat plan is: wij hebben NEZ'en aangelegd in 2022, '23, '24, '25 en afhankelijk van welke je allemaal mee wilt nemen, zul je dus meer vierkante meters mee moeten nemen en dat kost capaciteit en derhalve ook geld. Capaciteit is een probleem. Wij kunnen bij externe partners dat doen, zoals bijvoorbeeld ATKB. We kunnen een eigen organisatie oprichten, maar we zijn op dit moment het enige waterschap die het op dit moment op deze wijze oppakt. En de rest maakt alleen gebruik van of externe partners of beroepsvisser. En onze beroepsvisser hebben we juist uitgekocht en had dit recht niet, dat heeft u gelezen in de technische vragen. Dus wat er gebeurt qua tijdsplanning, de pilot loopt op dit moment, die resultaten zijn bekend augustus, september, dan gaan wij dat plan uitwerken. Dat plan is dus: wat gaan we afvangen? En daarin zult u meerdere scenario's zien. Met daar ook in kosten en de vraag of daar voldoende capaciteit voor is. Want die capaciteit hebben wij niet zelf in huis. Dat besluit komt aan u voor te liggen. Daarmee neem ik gelijk de suggestie van de heer Opdam over: waarom bij de jonge, waarom niet bij de kwetsbare waternatuur, want daar gaat het ons om? Dus dat neem ik dan over. Vervolgens is er een aanbestedingsprocedure van tien weken. Het besluit, en daarin zitten dus ook een aantal afwegingen, zoals bijvoorbeeld de vangmiddelen en de benoeming door de ChristenUnie van zijn er good practices? Ja, die zijn er. Maar je kunt niet overal een Craybar neerleggen. Sommige plekken lenen meer voor A of voor B. En we zijn, hoezeer het zo nu dan ook raar klinkt, afhankelijk van LNV. Want LNV heeft inderdaad in de visserijwet middelen gedaan. Nou is LNV best bereid om uitzonderingspiloten te doen. Dat zullen we dus moeten zekerstellen. Als bevoegd gezag, inderdaad. Wij werden enigszins verrast door een afhandeling van een vraag vanuit de Tweede Kamer waarbij waterbeheerders, en dat zijn er meer dan alleen het waterschap, maar alleen het waterschap werd genoemd, dan meer middelen zouden krijgen om dingen te

doen. Dat gaat dan alleen maar over dat innovatieve vangmiddelen wel of niet opgenomen zijn in de wet. Daar hoeft u zich ook geen zorgen over te maken, dat gaat ook niet lukken voor 2025. Dus hier staat in feite een drietrapsraket. De pilots zijn nu bezig, die effecten nemen we mee om te komen tot een voorstel waarin verschillende scenario's staan over hoeveel NEZ'en we gaan beschermen, hoeveel dat kost. Dan had ik het plan meteen al...

De heer Middendorp: Voorzitter, dit...Ik zou graag even schorsen, want dit...Ik zal u mijn overweging geven. De hoogheemraad doet een inleiding. Vervolgens vraagt hij ons allemaal om daarop te reageren. Vervolgens gaat hij zeggen: maar ik heb eigenlijk een heel ander plan. Het loopt al. Dit is volgens mij niet correct en ik wil graag even met de hoogheemraad hierover praten.

De voorzitter: Oké. We schorsen drie minuten, dan is het elf uur. Ik hervat de vergadering. Iedereen graag weer gauw op zijn plek en de heer Middendorp maakt zijn inbreng af. Of was u...U was klaar. Ja, we gaan weer beginnen. De hoogheemraad over de kreeften. Gaat uw gang.

De heer Van Boxmeer: Ik heb een heel goed gesprek gehad met de heer Middendorp, maar normaal vraagt u toch altijd aan degene die om de schorsing heeft gevraagd om een terugkoppeling te geven. Ja precies, dan moet ik de lijst langs. Dan was de vraag rondom het ministerie. Ik kan zeggen dat de waterschappen via velen wegen in contact zijn met het ministerie. Via de Unie, via RBO Rijn-West, bestuurlijk overleg KRW en bestuurlijk overleg rivierkreeften. Maar dat het een heel ingewikkeld onderwerp is waarbij er veel water door de Rijn heen gaat. Dan snel maatregelen, zoals het opheffen van het vangstverbod. Was het maar zo eenvoudig. Het is vastgelegd in de wet, dus het is ook wettelijk niet mogelijk. Het enige wat LNV wel doet, kan, is ontheffing geven aan, ik zou zeggen, aan ons. Dus ik zie daar niet snel andere maatregelen komen. Laten liggen, ja. Een vangmiddel dat blijft liggen loopt vol en ze moeten er dan uiteindelijk toch uit.

De heer Jansen: Voorzitter, ik bedoel...

De voorzitter: Mijnheer Jansen, CDA.

De heer Jansen: Ik bedoel natuurlijk inderdaad wel gewoon ze legen, maar dan wel weer terugleggen.

De heer Van Boxmeer: Dan sluit ik aan bij het uiteindelijke doel wat we nastreven is dat de waternatuur die we proberen te beschermen op enig moment leidt tot het niveau van ecosysteemherstel dat de rivierkreeft zich daar niet meer begeeft en weggaat en dat het niet meer nodig is.

De heer Middendorp: Voorzitter, interruptie.

De voorzitter: Mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Ik doe toch ik druk. Fijn dat u allemaal naar mij wil luisteren. Dank u wel. De rivierkreeft is een exoot. Hij is zelfs invasief. Dus er is in ieder geval geen sprake van ecosysteemherstel naar zoals het vroeger was. Er is hooguit sprake van een nieuw evenwicht. Nu wil het zo het feit dat de STOWA reeds uitgebreid onderzocht heeft of het type waterplant, allerlei verschillende soorten, iets uitmaakt op het aantal kreeften in het waterlichaam. En op de manier waarop ik het zeg begrijpt u natuurlijk al: nee, dat maakt niets uit. Met andere woorden, de mensen die denken dat ze door slim de natuur te stimuleren de rivierkreeften kunnen bedwingen, die moet ik teleurstellen. Het is al onderzocht.

De voorzitter: Oké, ik ga terug naar de hoogheerraad.

De heer Van Boxmeer: Dit is natuurlijk een hele stomme opmerking die ik nu ga maken. Vanuit het STOWA-rapport was een van de handelingsperspectieven het robuuster maken van het aquatisch ecosysteem zodat de veerkracht vergroot. Daar moeten we met elkaar nog een keer discussiëren dadelijk over wat we daar dan precies mee bedoelen. Maar dat is hetgeen wat uiteindelijk nagestreefd wordt. Het is niet mogelijk en ik denk ook niet wenselijk, dat we gaan suggereren alsof we in heel Delfland allemaal korven in het water gooien, die we dan elke keer op termijn uithalen. Dus we gaan als eerste stap nu het aquatisch ecosysteem robuuster maken. Is het probleem breder als Delfland? Absoluut. En dat bedoelde u in de zin van buiten het waterschap. Kijk, we hebben een pilot gedaan in Vlaardingen, in Den Haag, en dat waren allemaal gemeentelijke wateren. Eigenlijk waren de waterbeheerders van die wateren degene die zich daar druk over zouden moeten maken. Alleen op dit moment spreekt LNV, als die het heeft over waterbeheerders, over ons. Dus ook hier hebben we richting de gemeente nog wel een uitdaging om de bewustwording te vergroten. Kostenanalyse. We hebben gekeken of er andere plekken waren waar we subsidieregelingen hadden. Die waren er niet. Publiek-private samenwerkingen. Daar kom ik nu niet ook direct op. Ik denk dat dit ook iets is voor een latere fase. De NEZ'en waar we het nu over hebben, die liggen of in ons beheer of in ieder geval in ons belang. Communicatiestrategie. Laten we eerst maar zorgen dat het succesvol wordt. De samenwerking heb ik net gezegd. Water Natuurlijk, we nemen uw suggestie mee. We kijken het NEZ-netwerk richting kwetsbaren. Wat zijn de meest kwetsbaren? Geeft dat een andere doorkijk? Natuurterreinen, over watersystemen. In deze pilot kijken we specifiek naar waterkwaliteit. Maar daar waar rivierkreeften een invloed hebben op het watersysteem, komen de meldingen ook binnen. En dan worden er herstellingen gedaan, maar zie ik niet als onderdeel van deze pilot. En uw tweede vraag heb ik omschreven als tweede vraag, want u sprak sneller dan ik kon schrijven. Dus als u die nog wilt herhalen, dan kan ik daar nog een antwoord op geven.

De heer Van der Burg: Vanuit Natuurterreinen denken we echt in herstel van het aquatische ecosysteem. U heeft het eigenlijk ook al gezegd. En dat betekent gewoon dat we inzetten en willen inzetten op vergroting van dat aquatische systeem en met name ook in het overig water. Dus het hele aquatisch beheer, dat moet zo snel mogelijk opgepakt worden. Dat hebben we net in het vorige stuk besproken en we hopen dat daar nu zorgvuldig en snel mee aan de gang gegaan wordt.

De heer Van Boxmeer: Dan is mijn antwoord: waarvan akte. Dan de partij voor de Dieren. De fase van afvangen is in onze beleving noodzakelijk om de vervolgstap te kunnen doen. En punt. Ik kan het niet mooier maken. AWP, prut voorstel, nou die onthoud ik. Zullen we maar zeggen. En ik heb u net uitgelegd hoe ik het vervolg hiervan zie. Dan heb ik volgens mij alle vragen beantwoord.

De voorzitter: Helemaal top, dan gaan we even naar een tweede termijn voor de commissie.

De heer Tas: Ik wilde nog eventjes...Ik had het nog over de eis voor de 250 hectare viswater of daar nog wat aan te doen is om dat te verlagen zodat er meer bedrijven toegelaten worden of geregistreerd kunnen worden als beroepsvisser? Dus het hoeft niet per se een beroepsvisser te zijn, maar andere organisaties. Zodat die direct aan de slag kunnen met het vistuig wat in de visserijwet zit. Dus dan hoeft je niet te wachten op innovatieve vistuigen, want dat is er misschien pas over twee, drie jaar, maar dan kunnen bedrijven direct aan de slag met het huidige vistuig.

De voorzitter: Antwoord op de vraag van de heer Tas. Die had u vergeten waarschijnlijk.

De heer Van Boxmeer: Ja en ik zou willen voorstellen dat u deze schriftelijk vraagt, dan kan ik hem denk ik beter afdoen dan hier nu mondeling.

De voorzitter: Dan ga ik naar de heer Meijdam.

De heer Meijdam: Dank u wel, voorzitter. Ik weet niet helemaal zeker of mijn vragen beantwoord zijn. Dus ik wil even graag bij de hoogheerraad vaststellen dat, vragen of om te bevestigen dat de vraag wanneer is het af dat, dat oktober, november, dat u dat zei? En de andere vraag was: heeft dit voorstel, wat we nu gaan aannemen, van zichzelf ook al financiële consequenties, dat daar het antwoord nee op is?

De heer Van Boxmeer: Het antwoord op de tweede vraag is ja. Er zijn geen financiële consequenties aan dit voorstel. Punt één doet u af met het besluit, dan stemt u namelijk in dat we overgaan naar het beschermen van de waternatuur en daarmee zijn alle andere doelstellingen die u heeft genoemd in het oordeelvormend debat dus niet het besluit. En twee leidt tot een voorstel en dat zou rondom de jaarwisseling moeten plaatsvinden. Dat is of in november of in januari. Dat heeft te maken met een aantal onzekerheden rondom capaciteitsaanvraag, positionering van de LNV en de uitkomst van de pilots.

De voorzitter: Mijnheer Meijdam nog een keer.

De heer Meijdam: Ja, dus het besluit wat... Tenminste, het ontwikkelen van de strategie vindt eerst plaats en het daadwerkelijke besluit, dat gaat dus rond de jaarwisseling plaatsvinden?

De heer Van Boxmeer: Ik moet echt beter op papier schrijven wat ik dan precies bedoel. In de oordeelsvormende vergadering hebben wij over een heleboel mogelijke prioriteiten kunnen spreken. Het eerste besluit is niet anders als vast te stellen door u, we gaan ons richten op het beschermen van de waternatuur. Daarmee is punt één afgehandeld en dan komen we uit bij punt twee en dat zal dus de laatste of de eerste VV-vergadering zijn waarbij ik aan u voordraag een voorstel met daarin een aantal scenario's over afvangen en financiën waar u een besluit over kunt nemen. Tien weken later is de aanbesteding gedaan en kan er begonnen worden als we inschrijvers hebben.

De heer Middendorp: Voorzitter, verduidelijkende vraag.

De voorzitter: Verduidelijkende vraag de heer Middendorp.

De heer Middendorp: U schrijft in te stemmen met het uitwerken van een plan van aanpak van in vierentwintig gerealiseerde NEZ'en. U zegt net: ik steun de suggestie van de heer Opdam om dat voor alle NEZ'en te doen. Gaat u dan in vierentwintig hier doorstrepen?

De heer Van Boxmeer: Nee, dat wordt één van de scenario's die wordt voorgedragen als besluit.

De voorzitter: Dat kan. Ik ga...Nog een verhelderende vraag? Want ik wil naar de tweede termijn. Als de raphazen mag ik wel zeggen.

De heer Tas: Met betrekking tot de aanbesteding, wat voor bedrijven gaan denkt u zich aanmelden voor die aanbesteding? Want er zijn...

De voorzitter: De hoogheerraad.

De heer Van Boxmeer: Er zijn in ieder geval nu een aantal bedrijven. ATKB is degene die bijvoorbeeld bij ons nu de pilot doet. En voor de rest heb ik er geen idee van. Maar het feit dat we het moeten aanbesteden is een gegeven aangezien ik verwacht dat het meer dan tweehonderdduizend euro kost.

De voorzitter: Dank u wel. Dan verzoek ik u nu in de tweede termijn kenbaar te maken hoe u over het besluit denkt en daarmee zo kort mogelijk te beredeneren. Ik ga naar de heer Meijdam, want die was de eerste.

De heer Meijdam: Dank u wel voorzitter. Wat ons betreft kan dit door als hamerstuk.

De voorzitter: Mijnheer Tas.

De heer Tas: Wij zijn nog in afwachting van een aantal technische vragen die zijn nog niet beantwoord. Dus daar zouden wij eigenlijk op willen wachten. Niet alle vragen zijn beantwoord.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Sunder.

De heer Sunder: Dank u wel voorzitter. Het voorstel zoals het voor ons ligt is voor ons eigenlijk nog steeds niet echt bepaald concreet en inzichtelijk. U vraagt ons in te stemmen met het uitwerken van een plan van aanpak. In hoeverre onze input daarin gevraagd is, blijft mij nog steeds een raadsel en wij nemen het terug naar de fractie.

De voorzitter: U neemt het terug, dank. Mijnheer Jansen, CDA.

De heer Jansen: Dank aan de portefeuillehouder voor het beantwoorden van de vragen. De derde vraag die ik had gesteld inderdaad over inderdaad omwonenden en ondernemers die heeft u beantwoord met dat u ook met gemeentes gaat praten. Ik neem aan dat, ik vertaal het ook een beetje dat u ook breder dan alleen gemeentes gaat doen. Als dat zo is dan mag het wat ons betreft een hamerstuk zijn.

De voorzitter: Is het zo?

De heer Van Boxmeer: Ja, maar niet dit jaar. Ik ga eerst zorgen dat er een besluit genomen wordt, dat we het uitvoeren. Dus ik zie dat op termijn absoluut een onderwerp zijn.

De voorzitter: Mijnheer Grashuis.

De heer Grashuis: Dank u voorzitter. Voor ons mag het een hamerstuk zijn. Dank u.

De voorzitter: Mevrouw Westphal.

Mevrouw Westphal: Dank u wel. Hetzelfde, voor ons ook hamerstuk.

De voorzitter: Hamerstuk. Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel voorzitter. Ik neem het mee naar de fractie.

De voorzitter: Mijnheer Opdam.

De heer Opdam: Voorzitter, wij vinden het stuk ook nog niet rijp voor besluitvorming, dus wij nemen het ook terug naar de fractie.

De voorzitter: Mijnheer Van der Burg.

De heer Van der Burg: Van ons mag het een hamerstuk zijn voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Ik neem het ook even mee terug naar de fractie.

De voorzitter: Mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Ik mis in het gevraagde besluit, met de toelichting van de hoogheerraad en wat hij na de eerste besprekronde heeft toegezegd of heeft verteld, dat mis ik in het stuk. En ik mis in het besluit, het voorgelegde besluit, heb ik last van in 2024, dat wil ik eruit hebben, dat is mijn voorstel. En ik zou een punt twee willen zien dat er een tijdspad wordt genoemd Wanneer is dat klaar? U zei net december, schrijf dat dan ook op. Dus ik neem het weer terug naar de fractie.

De voorzitter: En u overweegt een amendement?

De heer Middendorp: Wij overwegen een amendement.

De voorzitter: Ik kijk nog even naar de hoogheerraad.

De heer Van Boxmeer: Ik wil december wijzigen naar laatste VV van 2024 of eerste VV van 2025.

De voorzitter: Dan constateer ik dat een aantal fracties het stuk mee terugnemen en een aantal fracties gesuggereerd heeft om er een hamerstuk van te maken. Dat betekent dat we het als besprekstuk in de VV terugkrijgen.

05. Ingekomen stukken

05.01 UvW-Ledenbrief: Vervolg aanpassing classificaties bufferstrokenkaart 2024

05.02 Beantwoording (aanvullende) schriftelijke vragen AWP over verbetering waterkwaliteitsrapportage 2023

05.03 Voortgang dossier Forepark Den Haag

De voorzitter: Dan hebben wij nog op de rol staan enkele ingekomen stukken. Is daar nog iemand die durft te vragen om daarover het woord te voeren? Niemand?

06. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Dan is de vergadering hierbij afgerond. Ik moet nog wel even de rondvraag doen en nog concluderen wat er afgesproken is. Heeft er nog iemand die zin heeft in de rondvraag? Mijnheer Middendorp, gaat uw gang.

De heer Middendorp: Voorzitter, ik wacht nog altijd met spanning op de eindrapportage van de viskooien, sorry, de takkenboskooien die zijn geplaatst op drie strategische punten om takkenbos mogelijk te maken waar de scheepvaart komt. Ik weet niet precies hoe ik het moet formuleren. Het is met veel bombarie aangekondigd, maar ik wacht op het eindrapport. Kan de hoogheemraad daar een toezegging over doen?

De voorzitter: Kan de hoogheemraad daarover een toezegging doen?

De heer Van Boxmeer: Als u even tijd probeert te rekken.

De voorzitter: Dan ga ik eerst even naar de conclusies die ik heb getrokken. Ik heb drie toezeggingen van de hoogheemraad. Er komt een informatieve VV over de watersysteemanalyses. De rubricering komt niet in de komende VV, maar in die daarna. En er is een toezegging voor overname van kwetsbare waternatuur in de systematiek. Dan hebben wij verder dat beide stukken als bespreekstukken in de VV terugkomen. Dat is het wat ik heb opgeschreven. Was het lang genoeg?

De heer Van Boxmeer: Hij is in mijn PFO geweest, dus hij komt eraan.

De voorzitter: Dan sluit ik hierbij de vergadering onder grote dankzegging en ik ga over nadenken hoe we wat sneller kunnen gaan vergaderen.